

ALLAHIN MUNİS SƏNƏTİNDƏN

HARUN YƏHYA
(ADNAN OKTAR)

OXUCUYA

Bu kitabda və digər işlərimizdə təkamül nəzəriyyəsinin süqutuna xüsusi yer ayrılmasının səbəbi bu nəzəriyyənin hər cür din əleyhdarı olan fəlsəfənin təməlini meydana gətirməsidir. Yaradılışı və dolayısı ilə, Allahın varlığını inkar edən darvinizm 150 ildir ki, bir çox insanın imanını itirməsinə və ya şübhəyə düşməsinə səbəb olmuşdur. Buna görə də, bu nəzəriyyənin yalan olduğunu gözlər önünə gətirmək əhəmiyyətli imani bir vəzifədir. Bu əhəmiyyətli xidmətin bütün insanlığa çatdırılması isə zəruridir. Bəzi oxucularımız ola bilər ki, yalnız bir kitabımızı oxumaq imkanı tapa bilər. Bu səbəblə, hər kitabımızda bu mövzuya xülasə də olsa yer ayrılması uyğun hesab edilmişdir.

Qeyd edilməsi lazım olan başqa bir xüsüs də bu kitabların məzmunu ilə əlaqədardır. Yazıçının bütün kitablarında imani mövzular Quran ayələri yönündə izah edilir və insanlar Allahın ayələrini öyrənməyə və yaşamağa dəvət edilirlər. Allahın ayələri ilə əlaqədar bütün mövzular oxucuda heç bir şübhə və ya sual buraxmayacaq şəkildə açıqlanmışdır.

Bu mövzuda istifadə edilən səmimi, sadə və səlis üslub isə kitabların hamı tərəfindən rahat başa düşülməsini təmin edir. Bu təsirli və sadə izah sayəsində kitablar "bir nəfəsə oxunan kitablar" ibarəsinə tam uyğun gəlir. Dini qəti şəkildə rədd edən insanlar belə bu kitablarda bildirilən həqiqətlərdən təsirlənir və yazılanların doğruluğunu inkar edə bilmirlər.

Bu kitab və yazıçının digər əsərləri oxucular tərəfindən şəxsən oxuna biləcəyi kimi, qarşılıqlı söhbət şəraitində də oxuna bilər. Bu kitablardan istifadə etmək istəyən bir qrup oxucunun, kitabları bir yerdə oxumaları mövzu ilə əlaqədar öz təfəkkür və təcrübələrini də bir-birlərinə ötürmək baxımından faydalıdır.

Bununla belə, yalnız Allahın razılığı üçün yazılan bu kitabların tanınmasında və oxunmasında iştirak etmək də böyük xidmətdir. Çünki yazıçının bütün kitablarında isbat və razı salıcı yön son dərəcə güclüdür. Bu səbəblə, dini izah etmək istəyənlər üçün ən təsirli üsul bu kitabların digər insanlar tərəfindən də oxunmasının təşviq edilməsidir.

Kitabların arxasına yazıçının digər əsərlərinin təqdimatının əhəmiyyətli səbəbləri vardır. Bu sayədə kitabı nəzərdən keçirən şəxs yuxarıda yazılan xüsusiyyətləri daşıyan və oxumaqdan xoşlandığını ümid etdiyimiz bu kitabla eyni xüsusiyyətlərə sahib daha bir çox əsərin olduğunu görə, imani və siyasi mövzularda faydalana biləcəyi zəngin bir qaynağın mövcudluğuna şahid olacaq.

Bu əsərlərdə digər bəzilərdə görülən, yazıçının şəxsi qənaətlərinə və şübhəli qaynaqlara əsaslanan izahlara, müqəddəsata qarşı lazım olan ədəb və hörmətə diqqət yetirilməyən üslublara, şübhəli və həmçinin incidici yazılara rast gələ bilməzsiniz.

YAZIÇI VƏ ƏSƏRLƏRİ HAQQINDA

Harun Yəhya təxəllüsündən istifadə edən yazıçı Adnan Oktar 1956-cı ildə Ankarada anadan olmuşdur. İbtidai və orta təhsilini Ankarada almışdır. Daha sonra İstanbul Memar Sinan Universitetinin İncəsənət fakültəsində və İstanbul Universitetinin Fəlsəfə bölməsində təhsil almışdır. 1980-ci illərdən bu yana imani, elmi və siyasi mövzularda bir çox əsər hazırlamışdır. Bununla yanaşı, yazıçının təkamülçülərin saxtakarlıqlarını, iddialarının əsassızlığını və darvinizmin qanlı ideologiyalarla olan qaranlıq əlaqələrini ortaya qoyan çox əhəmiyyətli əsərləri vardır.

Harun Yəhyanın əsərləri təxminən 30.000 şəklin olduğu cəmi 45.000 səhifəlik külliyyatdır və bu külliyyat 60 fərqli dilə tərcümə edilmişdir.

Yazıçının təxəllüsü inkarçı düşüncəyə qarşı mübarizə aparan iki peyğəmbərin xatirəsinə hörmət olaraq adlarını yad etmək üçün Harun və Yəhya adlarından götürülmüşdür. Yazıçı tərəfindən kitabların üz qabığında Rəsulullahın (səv) möhürünün olmasının simvolik mənası isə kitabların məzmunu ilə əlaqədardır. Bu möhür Qurani-kərimin Allahın son kitabı və son sözü, Peyğəmbərimizin (səv) xatəmül-ənbiya olduğunun rəmzidir. Yazıçı bütün yayımlarında Qurani və Rəsulullahın sünnəsini özünə rəhbər etmişdir. Bu surətlə, inkarçı düşüncə sistemlərinin bütün təməl iddialarını bir-bir ortadan qaldırmağı və dinə qarşı yönələn etirazları tam susduracaq son sözü söyləməyi əsas almışdır. Böyük hikmət və kamal sahibi olan Rəsulullahın möhüründən bu son sözü söyləmək niyyətinin duası olaraq istifadə edilmişdir.

Yazıçının bütün işlərindəki ortaq hədəf Quranın təbliğini dünyaya çatdırmaq, beləliklə, insanları Allahın varlığı, birliyi və axirət kimi təməl imani mövzular üzərində düşünməyə sövq etmək və inkarçı sistemlərin əsassız təməllərini və azğın tətbiqlərini gözlər önünə çəkməkdir.

Necə ki, Harun Yəhyanın əsərləri Hindistandan Amerikaya, İngiltərədən İndoneziyaya, Polşadan Bosniya-herseqovinaya, İspaniyadan Braziliyaya, Malayziyadan İtaliyaya, Fransadan Bolqarıstana və Rusiyaya qədər dünyanın əlavə bir çox ölkəsində sevilərək oxunur. İngilis, fransız, alman, italyan, ispan, portuqal, urdu, ərəb, alban, rus, boşnaq, uyuğur, İndoneziya, Malay, benqal, serb, bolqar, Çin, Danimarka və İsveç dili kimi bir çox dilə tərcümə edilən əsərlər xaricdə geniş oxucu kütləsi tərəfindən izlənilir.

Dünyanın dörd tərəfində fəvqəladə təqdir toplayan bu əsərlər bir çox insanın iman etməsinə, bir çoxunun da imanında dərinləşməsinə vəsilə olur. Kitablari oxuyub araşdıran hər kəs bu əsərlərdəki hikmətli, dolğun, asan aydın olan və səmimi üslubun, ağıllı və elmi yanaşmanın fərqiində olar. Bu əsərlər sürətli təsir etmə, qəti nəticə vermə, etiraz və təkzib edilə bilinməyən xüsusiyyətləri daşıyır. Bu əsərləri oxuyan və üzərində ciddi şəkildə düşünən insanların artıq materialist fəlsəfəni, ateizmi və digər azğın görüş və fəlsəfələrin heç birini səmimi olaraq müdafiə etmələri mümkün deyil. Bundan sonra müdafiə etsələr də, ancaq romantik inadla müdafiə edəcəklər. Çünki fikri dayaqları aradan götürülmüşdür. Dövrümüzdəki bütün inkarçı cərəyanlar Harun Yəhya külliyyatı qarşısında fikirlə məğlub olmuşlar.

Şübhəsiz, bu xüsusiyyətlər Quranın hikmət və ifadə təsirliliyindən qaynaqlanır. Yazıçı bu əsərlərə görə öyünmür, yalnız Allahın hidayətinə vəsilə olmağa niyyət etmişdir. Bundan başqa, bu əsərlərin çap və nəşrində hər hansı bir maddi qazanc güdülmür.

Bu həqiqətlər göz önünə gətirildikdə insanların görmədiklərini görmələrini təmin edən,

hidayətlərinə vəsilə olan bu əsərlərin oxunmasını təşviq etməyin də çox əhəmiyyətli xidmət olduğu ortaya çıxır.

Bu qiymətli əsərləri tanıtmağın yerinə insanların zehinlərini bulandıran, fikri qarışıqlıq meydana gətirən, şübhə və tərəddüdləri aparmaq və imanı qurtarmaq üçün güclü və iti təsiri olmadığı ümumi təcrübə ilə sabit olan kitabları yaymaq isə əmək və zaman itkisinə səbəb olar. İmanı qurtarmaq məqsədindən çox, yazıcının ədəbi gücünü vurğulamağa yönələn əsərlərdə bu təsirin əldə edilə bilməyəcəyi məlumdur. Bu mövzuda şübhəsi olanlar varsa, Harun Yəhyanın əsərlərinin tək məqsədinin dinsizliyi yox etmək və Quran əxlaqını yaymaq olduğunu, bu xidmətdəki təsir, müvəffəqiyyət və səmimiyyətin açıq şəkildə göründüyünü oxucuların ümumi qənaətindən anlaya bilərlər.

Bilmək lazımdır ki, dünyadakı zülm və qarışıqlıqların, müsəlmanların çəkdiyi əziyyətlərin təməl səbəbi dinsizliyin fikri hakimiyyətidir. Bunlardan xilas olmağın yolu isə dinsizliyin fikirlə məğlub edilməsi, iman həqiqətlərinin ortaya qoyulması və Quran əxlaqının insanların qavrayıb yaşaya biləcəkləri şəkildə izah edilməsidir. Dünyanın gündən-günə daha çox büründüyü zülm, fəsad və qarışıqlıq mühiti diqqətə alındığında bu xidmətin mümkün qədər sürətli və təsirli şəkildə edilməsinin lazım olduğu aydındır. Əks halda, çox gec ola bilər.

Bu əhəmiyyətli xidmətdə öndərliyi üzərinə götürən Harun Yəhya külliyyatı Allahın izni ilə 21-ci əsrdə dünya insanlarını Quranda təsvir edilən hüsur, sülh, düzgünlük, ədalət, gözəllik və xoşbəxtliyə daşımağa vəsilə olacaq.

Giriş

Dünyaya yeni gəlmiş hər canlı zəif və çarəsizdir. Ətrafındakı təhlükələrdən tamamilə xəbərsizdir. Qidalana bilmək, böyüyüb güclənə bilmək və həyatda qala bilmək üçün özünə baxıb qoruyacaq birinə möhtacdır. Demək olar ki, tək başına yaşama ehtimalı yoxdur. Ancaq doğulduğu andan etibarən yanında həmişə valideynləri olacaqdır. Anası və ya atası onu təhlükələrdən qoruyacaq, qidalandıracaq və lazım olsa öz həyatını onun üçün fəda edəcəkdir.

Zəif və gücsüz balalar ancaq yetkin və güclü olanlar tərəfindən baxılıb qorunularsa həyatda qala bilirlər. Doğulduğu anda tərک edilən bir ceyranın və ya hər hansı bir yerə qoyulmuş quş yumurtalarının öz başlarına yaşamaq ehtimalları çox azdır. Halbuki heyvan balaları əksərən həyatlarını davam etdirə bilirlər, çünki valideynləri heç bir bezginlik göstərmədən, heç bir etinasızlıq etmədən bu gücsüz balaların bütün məsuliyyətini öz boyunlarına götürürlər. Hətta bir çoxu bunu onlar hələ yumurtada olarkən edirlər. Yumurtaları üçün böyük zəhmətlərə dözən bir çox canlı var. Onları gizlədər, qırılmamaları üçün diqqətlə bir yerə yerləşdirər, lazım olduğunda qızdırar və ya həddindən artıq istidən qoruyarlar. Həftələrlə yumurtaların başında keşik çəkər, lazım olduğunda heç incitmədən ağızlarında daşıyarlər.

Bu kitabda heyvanların balalarına olan şəfqətini, heyvanlar aləmində baş verən şüurlu və fədakarlığına davranışların bir hissəsini oxuyacaqsınız. Ana və ata heyvanların balaları üçün böyük bir etinayla çalışaraq rahat yuvalar düzəldiklərini, onları təmizlədiklərini, qidalandıra bilmək üçün canla-başla çalışdıqlarını, soyuğa qarşı onları qoruduqlarını, hətta düşmənlə qarşılaşdıqlarında balaları üçün öz canlarını təhlükəyə atdıqlarını görəcəksiniz.

Bəs bu canlılar niyə balaları üçün bu qədər çox səy göstərirlər? Niyə onları öz başlarına buraxmaq əvəzinə hər cür ehtiyacları ilə bezmədən, yorulmadan maraqlanırlar? Bunları şüurlu surətdəmi edirlər? Məsələn, bir quşun öz şüuru və iradəsiylə balasını qorumaq üçün ölümü gözə aldığı iddia etmək ağla və məntiqə uyğundurmu? Əlbəttə ki, deyil, çünki burada ağılsız, şüursuz, şəfqət, mərhəmət kimi duyğulara öz iradəsiylə sahib olması mümkün olmayan heyvanlardan söhbət gedir. Burada qarşımıza tək bir həqiqət çıxır: Bu canlılara bala sevgisi, ana şəfqəti kimi möcüzəvi duyğuları Allah ilham edir. Yetkin heyvanların balaları üçün göstərdikləri fədakarlıqlar yer üzündəki ən böyük yaradılış möcüzələrindən biridir.

Canlılar aləmində gördüyümüz digər bir möcüzəvi xüsusiyyət isə balaların sahib olduğu sevimlilikdir. Sonrakı səhifələrdə nümunələrdən də görünəcəyi kimi bala heyvanların hamısı olduqca sevimli bir görünüşə sahibdir. Normala görə daha iri olan gözlər, yumru üz cizgiləri, üzlərində hakim olan təəccüb və təslimiyyətlə qarışıq “körpə” ifadəsi, sevimli rəftarlar, bala heyvanların sevimləsinə sövq edən, qoruma instinktini fəaliyyətə keçirən xüsusiyyətlərdəndir.

Bala heyvanlar xarici görünüşləri ilə Allahın "Munis Sənəti" nin təcəllilərindəndir. (Munis sözü: Sevimli, dost, əhliləşmiş, itaətkar mənalarını verir.) Bu canlılar kainatdakı hər şey kimi Allaha təslim olmuşdurlar. Allah bir ayədə bu həqiqəti bizə belə xəbər verir:

Yoxsa onlar Allahın dinindən başqa bir din axtarırlar? Halbuki göylərdə və yerdə olan hər bir məxluq istər-istəməz Ona təslim olmuş və Ona da qaytarılacaqdır. (Ali İmran surəsi, 83)

AĞILLI DİZAYN, YƏNİ YARADILIŞ

Allahın yaratmaq üçün dizayn etməyə ehtiyacı yoxdur

Kitabın bəzi yerlərində istifadə edilən “dizayn” ifadəsinin doğru başa düşülməsi vacibdir. Allahın qüsursuz bir dizayn yaratmış olması, Rəbbimizin əvvəlcə plan qurduğu daha sonra yaratdığı mənasını verməz. Bilinməlidir ki, yerlərin və göylərin Rəbbi olan Allahın hər hansı bir şeyi yaratmaq üçün onu “dizayn” etməyə ehtiyacı yoxdur. Allahın dizayn etməsi və yaratması eyni anda baş verir. Allah bu cür nöqsanlardan uzaqdır.

Allahın bir şeyin ya da bir işin olmasını istədiyi vaxt, onun olması üçün sadəcə “Ol!” deməsi kifayətdir. Ayələrdə belə buyrulur:

Bir şeyi yaratmaq istədikdə ona təkçə: “Ol!” deyər, o da olar. (Yasin surəsi, 82)

Göyləri və yeri icad edən Odur. O, bir işi yaratmaq istədikdə ona ancaq: “Ol!” – deyər, o da olar. (Bəqərə surəsi, 117)

Heyvanlardakı möcüzəvi gözəlliklər

Pişik balaları doğulduqlarında kor və olduqca müdafiəsizdirlər. Təxminən 100 qr ağırlığındakı bu kiçik balalara baxa bilmək üçün ana pişik çox az yatar. Daima balalarının isti qalmaları və acdıqlarında hər an süd əmə bilmələri üçün, onların qarına yaxın yerlərdə dayanmalarını təmin etməyə çalışır. İlk həftə gözləri bağlı olmasına baxmayaraq, balalar süd içəcəkləri yeri tapmaqda heç bir çətinlik çəkməzlər. Doqquz gün sonra balaların gözləri açılır. Ananın südü balaların böyüməsi üçün tam lazım olan tərkibdədir. Hər cür qida baxımından zəngindir, həmçinin balanı xəstəliklərdən qoruyan bəzi xüsusi kimyəvi maddələr də bu süddə vardır.

Bala pişiklər təxminən səkkiz həftə sonra özlərinə baxacaq vəziyyətə gəlirlər. Ancaq bu müddət keçənə qədər anaları böyük bir qayğı ilə balalarıyla maraqlanır. Onları daha etibarlı gördüyü yerlərə diqqətlə daşıyır.

Ağlı və şüuru olmayan bu canlıların balalarına olan vurğunluqları ağıl və vicdan sahibi hər insanı düşünməyə sövq edəcək. Bu davranışlar ancaq bütün canlıların hakimi olan Allahın ilham etməsiylə baş verə bilər:

Yer üzündə elə bir canlı yoxdur ki, onun ruzisini Allah verməsin. Allah onların qərar tutduqları yeri də, qorunub saxlanıldıqları yeri də bilir. Bunların hamısı açıq-aydın Yazıdadır (Lövhi-məhfuzdadır). (Hud surəsi, 6)

Təbiətdəki fədakarlıq nümunələri darvinizmi yalanlayır

Təkamül nəzəriyyəsi “təbiətin güclü bir mübarizə meydanı olduğunu” iddia edir və bunu insanlara təlqin etməyə çalışır. Əslində təbiətin yalnız bir mübarizə meydanı olduğu yalanı, təkamül nəzəriyyəsinin ilk ortaya atıldığı dövrə aid bir yanılmadır. Nəzəriyyənin banisi Darvinin irəli sürdüyü təbii seleksiya mexanizmi, yaşadıkları coğrafi mövqenin təbii şərtlərinə uyğun quruluşda və güclü olan canlıların həyatlarını və nəsillərini davam etdirə biləcəklərini, uyğun quruluşda olmayan və daha gücsüz olanların isə yox olacaqlarını nəzərdə tutur. Darvinizmin mənimsədiyi təbii seleksiya mexanizminə görə təbiət, canlıların bir-birləriylə “həyat” üçün var gücü ilə mübarizə apardıqları, zəiflərin güclülər tərəfindən yox edildiyi bir yerdir.

Buna görə də, bu iddiaya əsasən hər canlı həyatını davam etdirə bilmək üçün güclü olmalı, digərlərinə hər mövzuda qalib gəlməli və var gücü ilə mübarizə aparmalıdır. Belə bir şəraitdə isə fədakarlıq, sədaqət, əməkdaşlıq kimi anlayışlara yer yoxdur, çünki bunların hər biri canlının əleyhinə çevrilə bilər. Buna görə də hər canlı mümkün olduğu qədər eqoist olmalı və yalnız öz yeməyini, öz yuvasını, öz müdafiəsini, öz təhlükəsizliyini düşünməlidir.

Bəs həqiqətən də təbiət hər canlının yalnız bir-biriylə var gücü ilə mübarizə apardığı, hər kəsin bir-birini yox etmək, aradan götürmək üçün səy göstərdiyi, olduqca eqoist və vəhşi fərdlərdən ibarət olan bir mühit varmı?

Xeyr. Bu mövzuda indiyə qədər aparılan müşahidələr təkamülçülərin iddialarını təkzib etmişdir. Təbiət, təkamülçülərin iddia etdiyi kimi yalnız döyüşün hakim olduğu bir yer deyil. Əksinə təbiət, çox vaxt həm ölümü gözə alan, həm də öz zərərinə olsa belə sürü üçün göstərilən fədakarlıqların, bunun qarşılığında heç bir mənfəət əldə etməyən canlıların və ağıllı əməkdaşlıqlarının çoxsaylı nümunələriylə doludur. Özü də bir təkamülçü olmasına baxmayaraq, prof. Camal İldırım, *Təkamül Qaydası və Fanatizm* adlı kitabında, Darwin və onun dövründəki digər təkamülçülərin niyə təbiətin yalnız bir döyüş yeri olduğunu zənn etdiklərini belə izah etmişdir:

19-cu əsrdə elm adamları vaxtlarını əksərən iş otaqlarında və ya laboratoriyada keçirdikləri, təbiəti bilavasitə tanımaq yolunu seçmədikləri üçün canlıların tamamilə döyüşün içində olduğu tezisə asanlıqla inanmışdılar. Haksli kimi görkəmli elm adamı belə özünü bu **yanılmadan** xilas edə bilməmişdir. (*Camal İldırım, Təkamül Qaydası və Fanatizm, səh. 49*)

Təkamülçü Piter Kropotkin isə heyvanlar arasındakı həmrəyliyi mövzu olaraq götürdüyü *Mutual Aid: A Factor in Evolution* adlı kitabında Darwin və tərəfdarlarının düşdükləri yanılmanı belə dilə gətirir:

Darvin və onun davamçıları, təbiəti canlıların daim bir-birləriylə döyüşdükləri bir yer kimi tanıtdılar. Haksliyə görə heyvanlar aləmi qladiatorların şousuna bənzəyirdi. Heyvanlar bir-birləriylə döyüşür, ən sürətli və ən hiyləgər olanı ertəsi gün döyüşə bilmək üçün həyatda qalırdı. Ancaq ilk baxışda, Hakslinin təbiətə olan dünyagörüşünün elmi əsası olmadığı aydın olur... (Peter Kropotkin, *Mutual Aid: A Factor of Evolution*, 1902, I Hissə, (<http://www.etext.org/Politics/Spunk/library/writers / kropotki/sp001503/index.html>))

Təbiətdə həqiqətən də bir mübarizə, qarşıdurma vardır. Amma bununla yanaşı “fədakarlıq” da vardır. Və bu fədakarlıq, darvinist nəzəriyyənin təməli olan “təbii seleksiya” anlayışının əsassız olduğunu göstərir. Təbii seleksiya canlılara heç bir yeni xüsusiyyət əlavə edə bilməz, mövcud olan xüsusiyyətləri dəyişdirib yeni bir növ meydana gətirə bilməz. Bu həqiqətlər təkamülçüləri çarəsiz vəziyyətdə qoyur. Necə ki, bu təkamülçülərin bu mövzudakı acizlikləri *Bilim Teknik* jurnalında belə ifadə edilmişdir:

Problem, canlıların niyə bir-birlərinə kömək etdikləridir. Darvinin nəzəriyyəsinə görə; hər canlı öz varlığını davam etdirmək və çoxala bilmək üçün mübarizə aparır. Başqalarına kömək etmək, o canlının sağ qalma ehtimalını azaldacağına görə, uzun müddət ərzində təkamüldəki bu davranış aradan götürülməliydi. Halbuki canlıların fədakar ola biləcəkləri

müşahidə edilmişdir. (*Bilim ve Teknik Dergisi, sayı 190, səh. 4*)

Təbiətdəki bu həqiqətlər qarşısında, təkamülçülərin “təbiət bir döyüş meydanıdır, eqoist olan, öz mənfəətlərini qoruyan qalib gəlir” iddiası tamamilə etibarsız qalır. Məşhur bir təkamülçü olan Con Maynard Smit canlıların bu xüsusiyyətləri haqqında təkamülçülərə belə bir sual verir:

Əgər təbii seleksiya, fərdin yaşama imkanına və çoxalmasına zəmanət verən xüsusiyyətlərinin seçimi isə, **özünü fəda edən davranışları necə izah edəcəyik?** (*John Maynard Smith, The Evolution of Behavior, Scientific American, Dekabr 1978, cild 239, no.3, səh. 176*)

Əlbəttə ki, özü də təkamülçü bir elm adamı olan Con Maynard Smitin bu sualına təkamül nəzəriyyəsi tərəfindən veriləcək bir cavab yoxdur. (Canlılardakı heyvətamiz fədakarlıq, sədaqət və köməkləşmənin təbiətdəki nümunələri haqqında məlumat toplamaq istəyənlər buna baxsın: Harun Yəhya, *canlılardakı fədakarlıq və akılcı davranışlar*, Vural Nəşriyyat)

İnstinktlər təkamüllə izah oluna bilməz

Təkamülçülərin müraciət etmək istədikləri başqa bir yalan da, insan davranışları və heyvan davranışları arasında bir bənzərlik yaradaraq, insan və heyvanın eyni bir atadan gəldiyi və bu davranışların da eyni bir atadan nəsildən-nəslə ötürüldüyü üçün bir bənzərlik daşdığı iddiasıdır. Bəzi təkamülçülər təcavüzkarlığı da eyni mənşəli bir impuls, yəni instinkt olaraq xarakterizə edirlər, ancaq insanların bunu gündəlik həyatda göstərmə imkanı tapa bilmədiklərini irəli sürürlər.

Halbuki bu iddia təkamülçülərin təxəyyüllərinə əsaslanan və heç bir təmələ söykənmədən kütləyə təlqin etmək üçün müraciət etdikləri bir yalandır. Əvvəlcə qeyd etmək lazımdır ki, insanlarda və heyvanlarda mövcud olduğu iddia edilən “impuls” ya da “instinkt” mövzusu təkamül nəzəriyyəsi baxımından başlı-başına çıxılmaz bir vəziyyət meydana gətirir və nəzəriyyənin əsassızlığını tək başına ortaya qoyur.

“İnstinkt” sözü, təkamülçü elm adamları tərəfindən, heyvanların anadangəlmə sahib olduqları bəzi davranışları təsvir etmək üçün istifadə edilir. Ancaq heyvanların bu instinktləri necə əldə etdikləri, instinkt ilə edilən bir davranışın ilk olaraq necə ortaya çıxdığı və bu davranışların nəsildən-nəslə necə ötürüldüyü sualı həmişə cavabsız qalmışdır.

Təkamülçü genetik Qordon Ratrei Teylor, *The Great Evolution Mystery* adlı kitabında instinktlərlə əlaqədar bu çıxılmaz vəziyyəti belə etiraf edir:

Bir instinktiv davranış ilk olaraq necə ortaya çıxır və bir növdə irsi olaraq necə yerləşir deyə soruşsaq, bu suala heç bir cavab ala bilmərik. (*Gordon R. Taylor, The Great Evolution Mystery, Harper & Row Publishers 1983, səh. 222*)

Qordon Teylor kimi, bu sualları etiraf edə bilməyən bəzi təkamülçülər isə bunları üstüörtülü, həqiqətdə bir məna ifadə etməyən cavablarla başdan etməyə çalışırlar. Əslində təkamül nəzəriyyəsinin sahibi Çarlz Darvin də heyvanların davranışlarının və instinktlərinin,

nəzəriyyəsi üçün böyük bir təhlükə meydana gətirdiyini fərq etmiş və bunu *Növlərin Mənşəyi* adlı kitabında açıq şəkildə, hətta bir neçə dəfə etiraf etmişdi. Bu etiraflardan biri belədir:

İnstinktlərin bir çoxu elə heyratamızdır ki, onların inkişafı oxucuya bəlkə də nəzəriyyəmi tamamilə yox etməyə kifayət gücdə görünəcək. (*Charles Darwin, Türlerin Kökeni, Onur Yayınları, Beşinci Baskı, Ankara 1996, səh. 273*)

Darvinistlərin başqa bir yanılması isə, mövcud olduğunu iddia etdikləri “impulsların”, yəni “instinktlərin” nəsildən-nəslə ötürülərək dövrümüzə gəlib çıxdığı yanılmasıdır. Bu Lamarkist bir məntiqdir və elmi baxımdan bir xurafat olduğu bundan 1 əsr əvvəl isbat edilmişdir. Belə ki, təkamülçü elm adamlarının özləri də instinkt və impulsların nəsildən-nəslə təkamül yolu ilə ötürülməsinin qeyri-mümkün olduğunu etiraf edirlər. Təkamülçü Qordon R. Teylor, davranışların irsi olaraq sonrakı nəsillərə ötürüldüyü iddiasını, “acınacaqlı” bir iddia olaraq qiymətləndirir:

Bioloqlar bəzi müəyyən davranış formalarının irsən keçməsinin mümkün olduğunu və əslində bunun həqiqətən də müşahidə olunduğunu qəbul edirlər. Dobzhansky bunu iddia edir: “Bütün bədən quruluşları və funksiyaları, heç bir istisna olmadan, ekoloji zəncirlər əsasında yaranan irsiliyin məhsullarıdır. Bu vəziyyət, heç bir istisna olmadan bütün davranış formaları üçün də keçərlidir”. Bu doğru deyil və Dobzhansky kimi mötəbər birinin bunu doqmatik olaraq müdafiə etməsi **acınacaqlı bir vəziyyətdir**. (*Charles Darwin, Türlerin Kökeni, səh. 310*)

Rəbbin bal arısına belə vəhy etdi: “Dağlarda, ağaclarda və insanların düzəldikləri çardaqlarda özünə pətəklər hör. Sonra bütün meyvələrdən ye və Rəbbinin səndən ötrü asanlaşdırdığı yollarla get”. O arıların qarınlarından tərkibində insanlar üçün şəfa olan müxtəlif rəngli bal çıxır. Həqiqətən, bunda düşünən adamlar üçün dəlillər vardır. (Nəhl surəsi, 68-69)

Canlılardakı fəvqəladə davranışların sirrini Allah Quranda Nəhl surəsində bal arılarını nümunə verərək bildirir. Bal arıları Allahın ilhamıyla hərəkət edirlər. Bu, yalnız bal arısı üçün deyil, bütün canlılar üçün məqbuldur. Canlıların fədakar davranışlarını onlara ilham edən, onlara fəvqəladə qabiliyyətlər verən Uca Allahdır.

Şir təbiətdəki ən güclü canlılardan biridir. Düşmənlərinə qarşı olduqca vəhşi ola bilən şirlər, balalarına qarşı isə çox həssasdırlar. Şir balaları doğulduqlarında çox kiçikdir. Üç aylıq olarkən ət yeməyə başlamalarına baxmayaraq, ana və qrupdakı digər şirlər altı aylıq olana qədər balaları əmizdirməyə davam edirlər.

Şir və bəbirlər kimi pişikkimilər balalarını boyunlarının arxasından dişləyərək daşıyarlər və balalar da daşındıqları vaxt tamamilə hərəkətsiz qalarlar. Balaların hərəkətsizliyi analarının onları təhlükəsiz bir şəkildə daşımalarına kömək edər.

Şirlərin balalarına göstərdikləri şəfqət və qayğı təkamülçülərin iddialarını etibarsız hala salan dəlillərdən sadəcə biridir. Təkamülçülər təbiətdəki canlılar arasında yalnız güclülərin qalib gəldiyini, zəiflərin aradan götürülərək yox olduğunu iddia edirlər. Təbiətdə eqoizmin və var gücü ilə bir həyat mübarizəsinin hakim olduğunu irəli sürürlər. Əlbəttə ki, təbiətdəki canlılar qidalana bilmək və ya təhlükəsizliklərini təmin etmək üçün ovlanırlar, özlərini qorumaq üçün bəzən vəhşiləşə bilirlər. Ancaq bunlarla yanaşı təbiətdəki canlıların böyük bir əksəriyyəti balaları və ya ailələri üçün, hətta sürülərindəki digər canlılar üçün diqqət çəkici fədakarlıqlar da edirlər. Öz canlarını təhlükəyə atırlar.

Bu canlılara, balalarına qarşı şəfqətli və mərhəmətli olmağı, sürülərindəki digər canlıları da qoruyub himayə etməyi, hamısına qayğı göstərməyi öyrədən, hər şeyin yaradıcısı olan Uca Allahdır.

Allah canlılarda yaratdığı bu kimi xüsusiyyətlərlə bizə sonsuz gücünü və bütün varlıqlar üzərindəki hakimiyyətini göstərir.

Ana heyvanlar balaları bir təhlükə qarşısında olduğunda həmişəkindən fərqli davranışlar nümayiş etdirirlər. Məsələn, marallar əsasən ürkək və həyəcanlı canlılardır, lakin balalarına hücum edən tülkü və ya canavarlara qarşı iti, heç çəkinmədən kəsici dırnaqlarından istifadə edirlər. Əgər balalarına hücum etmək üzrə olan düşmənlərinin öhdəsindən gələ bilməyəcəklərini başa düşərlərsə, özlərini heç çəkinmədən düşmənlərinin qabağına atırlar. Beləliklə də, düşməni balalarından uzaqlaşdırırlar. (*Russell Freedman, How Animals Defend Their Young, səh.57*)

Bu canlılar niyə öz canlarını təhlükəyə ataraq balalarını qoruyurlar? Daha əvvəlki səhifələrdə də qeyd olunduğu kimi təkamül nəzəriyyəsi tərəfdarları təbiətin bir döyüş yeri olduğunu deyirlər. Onlara görə canlılar daima bir-birləriylə mübarizə aparır və bunun nəticəsində güclülər qalib gəlir, zəif olanlarsa yox olur. Bu iddia olduqca səhvdir. Marallarda daxil olmaqla bütün canlıların balalarını ölümü belə gözə alaraq qorumaları təkamülçülərin iddialarının nə qədər məntiqsiz olduğunu bizə açıq şəkildə göstərir.

Maralları, antilopları, filləri, quşları, bir sözlə, hər şeyi yaradan, üstün güc sahibi olan Allahdır. Allah göydəki və yerdəki hər şeyin sahibidir.

Doğumdan sonrakı bir neçə gün ərzində ana zürafə, vaxtını balasını yalayaraq və iyləyərək keçirər, bu şəkildə həm bala təmizlənmiş olar, həm də anasının iyini öyrənər. Bu iy, ana və balanın böyük bir sürünün içində bir-birlərini tapmaları lazım gəldikdə fayda verəcək. Hər hansı bir çətin vəziyyətdə olan bala, anasının diqqətini çəkmək üçün müxtəlif səslər çıxarır. Anası da onu səsindən dərhal tanıyır və ona kömək etməyə gəlir.

Zürafələr balalarını əsla yanlarından ayırmazlar. Hücumə məruz qaldıqlarında balalarını bədənlərinin altına itələyirlər və ön ayaqları ilə düşmənlərinə möhkəm şəkildə vuraraq hücum edirlər.

Kiçik qruplar halında yaşayan zürafələr bütün balalara birlikdə baxırlar. Yetkin zürafələr növbə ilə balaların başında keşik çəkirlər. Bu təhlükəsizlik sistemi sayəsində digər

analar rahatlıqla körpə zürafələri tək buraxıb kilometrərlə uzağa yemək axtarmağa gedə bilirlər.

Təbiətdəki bütün gözəlliklər və canlılar, bizə Allahın ıcalığını göstərir. Biz də Allahın varlığını həmişə xatırlamalı, verdiyi bütün nemətlər üçün Ona şükr etməliyik.

Allah hər şey üçün Ona şükür etməyimizin lazım olduğunu, müqəddəs kitabımız Qurani-Kərimdə belə bildirir:

Allah sizi analarınızın bətnindən heç nə anlamadığınız bir halda çıxartdı, sizə qulaq, göz və ürək verdi ki, bəlkə şükür edəsiniz. (Nəhl surəsi, 78)

Ördəklərin yaxşı üzmlərinin səbəblərindən biri ayaq barmaqlarının arasındakı pərdədir. Bir ayaqlarını arxaya itələdiklərində bu torlar onlara daha çox itələmə qüvvəsi verə bilmək üçün genişlənər. Bu əhəmiyyətli xüsusiyyət ördək balalarında doğulduqları ilk andan etibarən vardır. Ördək balalarını yaşamaları üçün lazım olan bütün xüsusiyyətlərlə birlikdə yaradan hər şeyi bilən Allahdır.

Dişi ördəklərin tüklərinin rəngi erkəklərə nisbətən daha solğundur. Bu rəng fərqi yuvasında kürt yataraq gözləməsi lazım olan dişilər üçün əhəmiyyətli bir qorunmadır. Solğun rəngləri sayəsində dişilər yuvalarında daha təhlükəsizlikdə olurlar. Mühitə uyğun solğun rəngləri yaşadıkları mühitdə kamuflyaj olunmalarını təmin edər və düşmənləri onları asanlıqla fərq edə bilməz.

Digər tərəfdən erkək ördəklər də yuva quran dişini qorumaq üçün parlaq rəngli tüklərindən istifadə edərək düşmənlərin diqqətini özlərinə çəkirlər.

Bir düşmən yuvanın yaxınlığına gəldikdə erkək dərhal havalanaraq, xeyli səs-küy salar və düşməni yuvadan uzaqlaşdırmağa bilmək üçün əlindən gələni bütün səyi sərf edər. Balaları üçün belə əhəmiyyətli, hətta bəzən sonu ölümlə nəticələnən bir fədakarlıq edən ördəklər Allahın yaratma sənətinin nümunələrindən sadəcə biridir.

Fillərin ən əhəmiyyətli xüsusiyyətlərindən biri, bir-birlərinə olan bağlılıqlarıdır. Fədakarlıq və köməkləşmə yalnız ailə üzvləri arasında deyil, bütün sürü daxilində müşahidə olunur. Məsələn, ovçular sürüyə atəş açdıqlarında fillər qaçıb uzaqlaşmaq əvəzinə təhlükə altındakı fillərə doğru qaçarlar. Bir-birlərinə möhkəm şəkildə bağlı olan bu birliyin təməlini isə bala fil qrupu meydana gətirir. (*Janine M. Benyus, The Secret Language and Remarkable Behaviour Animals, səh.136*)

Sürüdə yeni doğulmuş bir fil bütün digər fillər tərəfindən böyük bir sevgi və şəfqətlə qarşılır. Əgər balanın anası ölsə, südü olan başqa bir dişi fil balanı əmizdirməyə davam edəcək. (*David attenborough, trials of life, səh.50*)

Ana ilk 6 ay ərzində hər yerdə balasını təqib edər. İkisi də davamlı olaraq bir-birləriylə əlaqədə olduqlarını ifadə edən səslər çıxarırlar. Bir bala fil az da olsa çətinlik ya da hər

hansı bir təhlükəli vəziyyət içərisində olduğunu ifadə edən bir səs çıxarsa, qrupun bütün üzvləri vəziyyəti yoxlamaq üçün bir yerə toplaşarlar. Bu, düşmənlərə qarşı olduqca daşındırıcı bir davranışdır. (*Janine m. Benyus, the secret language and remarkable behaviour animals, səh.155*)

Fillərin və digər canlıların doğumdan əvvəl aralarında necə razılaşıqları, bütün fillərin balalar üçün necə olub da birlikdə hərəkət etdikləri, onların ehtiyaclarını necə təsbit edə bildikləri, əlbəttə ki, soruşulması lazım olan suallardır.

Bu heyvanların heç birində bunları öz ağıl və iradələriylə bacaracaq bir qabiliyyət yoxdur. Həmçinin dünyanın hər yerindəki fillər, bu şəkildə bir-birlərinə kömək edirlər. Bu, hamısını tək bir Yaradıcının yaratdığına bir göstəricisidir. Bu sonsuz güc sahibi Yaradıcı Uca Allahdır. Canlılar arasındakı heyrətamiz fədakarlıq nümunələri, Allahın yaratmasındakı möcüzələrdən biridir. Allah bir Quran ayəsində belə buyurur:

Şübhəsiz ki, heyvanlarda da sizin üçün bir ibrət vardır... (Nəhl surəsi, 66)

Ana zürafə balasını qorumaq üçün ölümü belə gözə alır. Bir hücum olduğunda özünü balası ilə təcavüzkarlar arasında sipər edər. Baladan xeyli sürətli qaça bildiyi halda, qəsdən balasından daha yavaş qaçar. Beləcə yırtıcı heyvanlar onlara çatdığı təqdirdə bala xilas olacaq və özü öləcək... Bu çox təhlükəli hadisə nəticəsində bəzən ana zürafə öz həyatını itirir. Öz həyatını ortaya qoyaraq balasını qoruyan zürafələr bu davranışlarını təkamül nəzəriyyəsinin xəyali iddiaları ilə izah etmək mümkün deyil.

Təbiətdəki bütün canlılar bir səy göstərirlər. Yaşamaq üçün ov edirlər, özlərini qorumaları lazım olduqda hücum edə bilirlər. Təkamülçülər canlıların yalnız bu kimi xüsusiyyətlərini nəzərə alar, fədakarlıq, balaları qoruma kimi davranışları isə nəzərə almazlar. Fədakarlıqla yanaşı əməkdaşlıq, həmrəylik, bir-birinin mənfəətini güdmə kimi xüsusiyyətlər də canlılar aləmində tez-tez rast gəlinən davranışlardandır.

Təbiətin yalnız bir döyüş yeri olduğunu iddia edən təkamül nəzəriyyəsi canlılar aləmində görülən fədakarlıq nümunələrinə heç bir şərh gətirə bilməz. Təbiətdəki həyat təkamül nəzəriyyəsinin təməl iddiasını açıq və qəti şəkildə etibarsız hala salır. Təkamül nəzəriyyəsi, düşmənlərindən qaçıb xilas olan bir zürafənin, niyə geri qayıdıb düşmənləri tərəfindən mühasirəyə alınmış olan digər zürafələri, üstəlik də həyatını təhlükəyə ataraq, xilas etdiyini əsla izah edə bilməz.

Canlılardakı fədakar və əlbir davranışlar təkamül nəzəriyyəsinin etibarsızlığını yenidən və tam mənasıyla açıq şəkildə ortaya qoyarkən, əhəmiyyətli bir həqiqətin də dəlillərini meydana gətirir: Bütün kainatı üstün bir Yaradıcı olan Allah yaratmışdır və hər canlı Yaradıcımız olan Allahın ilhamı ilə hərəkət edər.

Allah hər bir canlınu sudan yaratmışdır. Onlardan bəzisi qarnı üstə sürünür, bəzisi iki ayaq üstündə gəzir, bəzisi də dörd ayaq üstündə gəzir. Allah istədiyini yaradır. Şübhəsiz ki, Allah hər şeyə qadirdir. (Nur surəsi, 45)

Canlılardakı fədakarlığın “milyonlarla illik bir təkamül müddətində yaranmış” olması əsla düşünülə bilməz. Bir məlumata və şüura sahib olmayan heyvanların göstərdikləri ağıllı davranışlar, nə onların yaratdıqları bir strategiyadır, nə də təsadüfən ortaya çıxan bir həlldir. Təbiətdə “həyat mübarizəsi” apardığı və təbii seleksiyanın məhsulu olduğu iddia edilən bir heyvandan ağıllı və fədakarcasına davranışlar gözləmək mümkün deyil. Canlının fədakarcasına davranması, Darvinizmin ən təməl fərziyyələrindən biri olan “hər canlı öz həyatı üçün eqoist bir şəkildə bir mübarizə aparır” tezisini çürüdür.

Bu canlıların bütün xüsusiyyətlərinin tək izahı, yaradılışdır. Bütün heyvan növlərində müşahidə etdiyimiz həmrəylik və ağıllı strategiya nümunələri, Allahın canlılar üzərindəki hakimiyyətini açıq şəkildə göstərir. Bu canlıların sahib olduqları qabiliyyətlər və göstərdikləri ağıllı davranışlar özlərinə öyrədilir. Bütün bunları haqqında danışılan canlılara öyrədən və tətbiq etdirən, hər şeyin Yaradıcısı olan, yaratdıqlarını qoruyub himayə edən, sonsuz şəfqət və mərhəmət sahibi olan Allahdır.

Ayı balaları qışın ortasında, anaları qış yuxusunda olarkən, kor və tüksüz olaraq doğulurlar. Dələ böyüklüyündəki bala ayı yalnız süd əməcəyi yerə dırmaşacaq qədər güclüdür. Dişi qəhvəyi ayının südü yağ və kalori baxımından çox zəngindir, buna görə də bala qış ərzində sürətlə böyüyər. Ana ayı yazda oyandıqda bala onu yuvadan kənardə izləyəcək qədər güclənmişdir. Olduqca hərəkətli olan ayı balaları yuvadan kənardə çox müdafiəsizdirlər. Bir il ərzində onları bütün təhlükələrdən qoruyan analarının yanında qalaraq özlərinə baxmağı öyrənirlər. Bu müddət ərzində daima qidalandıqları üçün sürətlə böyüyürlər və daima oyunlar oynayırlar. Analarının üstünə dırmaşmağa çalışır, digər qardaşlarıyla daima boğuşurlar. Ayı da digər bütün valideyn heyvanlar kimi balasının təhlükədə olduğunu düşünsə düşmənlərinə qarşı çox vəhşi ola bilər. Ana ayı üç il ərzində balalarıyla heç bezmədən maraqlanır, onların həyatını qoruyur.

http://www.nationalgeographic.com/kids/creature_feature/0010/brownbears2.html

Suitlərinin yaşadığı bölgələrdə havanın temperaturu yaz aylarında belə ən çox -5 dərəcədir. Ancaq bu suitlərinə heç bir təsir etmir. Çünki, xəz və bədənlərində ehtiyatda saxladıkları yağlar üşümələrinin qarşısını alır. Suitləri sıx sürülər halında yaşayırlar.

Bu sıx sürünün içində ana suiti öz balasını necə tanıya bilər? Digər bir çox canlı kimi ana suiti də, doğumdan sonra balasını iyləyər və ona toxunar. Bu sayədə balasının iyini tanıyır və onu başqa balalarla əsla qarışdırmaz.

Balalar körpə yağı adlanan bir yağla örtülü olaraq doğulurlar. Kiçik bədənləri bu yağ sayəsində daima isti qalar. Məməlilərdən çox azının balaları suiti balaları qədər sürətli

böyüyər. Üç həftə ərzində balanın çəkisi, bədən ağırlığının üç həftə dörd mislinə çıxar. Çünki suitlərinin südü ən yaxşı inək südündən on iki dəfə daha yağlıdır və dörd qat daha çox zülallıdır. Bu, balanın çox sürətlə böyüməsini təmin edər. Ana suitinin xüsusi tərkibli südü körpə suitinin bədənində dərhal qoruyucu-yağlı bir təbəqəyə çevrilər.

Olduqca aciz olan və özünü qoruması mümkün olmayan suiti balalarının hər cür ehtiyacları anaları tərəfindən ödənilir.

Allah yaratdığı hər varlığa ən gözəl şəkildə ruzi verən, hər cür ehtiyaclarını əskiksiz olaraq yaradandır:

Neçə-neçə canlılar vardır ki, ruzisini öz yanında daşıya bilmir. Onların da, sizin də ruzinizi Allah verir. O, Eşidəndir, Biləndir. (Ənkəbut surəsi, 60)

Qütb aylarının dərillərinin altındakı 10 sm-lik yağ təbəqəsi istilik izolyasiyası təmin edər. Beləcə buzlu sularda saatda 10-11 km. sürətlə, 2000 km. məsafəyə qədər üzərək gedə bilirlər. Bununla yanaşı ağ qütb aylarının iyibilmə duyğuları elə güclüdür ki, 1,5 m. qalınlığındakı qar təbəqəsinin altında gizlənən bir suiti balığının qoxusunu belə asanlıqla hiss edə bilirlər. (*Bilim ve Teknik Dergisi, Sayı: 211, İyun 1985, səh.25*)

Qütb aylarının balaları əsasən qış ortasında doğulurlar. Tüksüz doğulan bu kor balalar çox kiçikdir. Qışın soyuğunda yaşaya bilmələri üçün bir yuva lazımdır. Dişi qütb ayları yalnız hamilə olduqlarında ya da balaları olduğunda yuva qururlar. Qar kütlələrinin altındakı yuvalar 2 metr uzunluğundakı bir tunellə təxminən yarım metr diametrindəki yumru bir sahədən ibarətdir.

Bu yuvaların əsasən birdən çox otağı vardır və qütb ayları bu otaqları yuvanın girişindən daha yüksək səviyyədə hazırlayırlar. Beləcə otaqlardakı isti havanın girişdən çölə çıxmasının qarşısı alınmış olar. Həmçinin qütb ayısı yuvanın girişində həmişə hava girəcək qədər dar bir kanalı açıq vəziyyətdə qoyar. (*Thor Larsen, Polar Bear:Lonely Nomad of the North, National Geographic, Aprel 1971, səh.574*)

Ana ayı yaşadığı yerin tavanını bəzən 75 sm-dən başlamaqla 2 metrə qədər çatan bir qalınlıqda inşa edər. Bu xüsusi dizayn sayəsində yuvadakı mövcud istilik qorunmuş olar. (*International Wildlife, Noyabr-Dekabr 94, səh.15*)

Tədqiqatçılar bu yuvalardan birinin tavanına bir cihaz yerləşdirərək temperaturu ölçmüş və xeyli maraqlı bir vəziyyətlə qarşılaşmışdılar. Çöldəki temperatur -30 dərəcəyə qədər endiyi halda, yuva daxilindəki temperatur 2 ya da 3 dərəcədən aşağı heç düşməmişdir.

Qütb ayısının belə bir yuva qurmağı və yuvadakı temperaturu sabit saxlamaq üçün müxtəlif tədbirlər görməyi özbaşına düşünməsi, əlbəttə ki, qeyri-mümkündür. Bütün bunları qütb ayısına öyrədən hər şeyi bilən üstün güc sahibi Allahdır. Quranda, Allahın

canlılar üzərindəki hakimiyyəti belə bildirilir:

Göylərdə və yerdə kim varsa, Ona məxsusdur. Hamısı Ona təzim edir. (Rum surəsi, 26)

Ana pinqvin yumurtladıqdan qısa bir müddət sonra qış gəlir. Bununla da ana pinqvinlər, yumurtaları erkək pinqvinlərə təhvil verərək qida axtarmaq üçün dənizə qayıdirlar. Ata pinqvin yumurtanı donmaqdan qorumaq üçün ayaqlarının üstündə daşıyır. Qalın tükləri yumurtanı soyuqdan qoruyacaqdır.

Bu çox çətin bir dövrdür. Çünki erkək pinqvinlər yerlərindən tərpnəmədikləri üçün qidalana bilməz.

Yaz aylarında kiçik pinqvin balaları dünyaya gəlir. Onları soyuqdan qoruyacaq yağ təbəqələri hələ də meydana gəlmədiyi üçün hələlik atalarının ayaqlarının üstündədirlər. Balanın ilk qidası, atasının onun üçün qursağında saxladığı süddür. Ata pinqvin dörd ay ərzində ac qaldığı halda heyratəmiz bir fədakarlıq etmiş, qursağındakı qidانی yeməyərək balası üçün saxlamışdır. Tam bu dövrdə ana pinqvinlər açıq dənizdən sahilə qayıdirlar. Onlar da bu dörd ay ərzində boş durmamış, daima ovlanaraq yumurtadan çıxacaq bala üçün qursaqlarında qida toplamışdırlar. Ana pinqvinlər gələn kimi, dörd aydır ac qalan ata pinqvinlər ovlanmaq üçün dənizə qayıdirlar.

Təkamül nəzəriyyəsini müdafiə edənlər, bir pinqvinin dörd ay ərzində balası üçün aclığa və soyuğa dözməsini heç bir şəkildə izah edə bilməzlər. Bu canlılara belə böyük bir fədakarlığı etdirən kimdir? Ayaqlarının üstündə 4 ay ərzində balasını daşıyan kimdir? Üstəlik bütün pinqvinlərin eyni fədakarlığı göstərməsini onlara ilham edən kimdir? Bu sualların tək bir cavabı vardır. Pinqvinləri Allah yaratmışdır. Balaları üçün etdikləri bənzərsiz fədakarlıqları bütün pinqvinlərə Allah öyrədir.

Müşk öküzləri Alyaska, Kanadanın şimalı və Qrenlandiya adasında yaşayırlar. Dişilər hər mayda bir bala doğurlar və bala doğumdan bir saat sonra ayağa qalxıb anasını izləməyə başlaya bilər.

Müşk öküzləri bir düşmənlə qarşılaşdıqlarında üzlərini düşməne tərəf çevirərlər və bir dairə meydana gətirərək balaları bu dairənin içinə alırlar. Hər biri 350-400 kq ağırlığındakı yetkin müşk öküzləri çiyin-çiyinə verərək balalarıyla düşmənləri arasında sanki bir sipər meydana gətirərlər. Bu, balalar üçün qəti bir qorumdur. Dairəni meydana gətirən fərdlərin hər biri düşməne hücum edib geri qayıdirlar və dairənin pozulmaması üçün çalışırlar. Təbiətin yalnız mərhəmətsizliklərlə, təcavüzkarlıqla dolu olduğunu iddia edən təkamül nəzəriyyəsi, müşk öküzlərinin göstərdikləri bu fədakarlığına davranışı izah edə bilməz. Bu olduqca fədakar davranışın tək izahı var: Bütün canlılara bu kimi fədakar davranışları, bənzərsiz qoruma üsullarını ilham edən hər şeyin sahibi olan, üstün güc sahibi Rəbbimiz Allahdır.

Yeni doğulmuş bir kenquru balası ilk vaxtlarda bir paxla dənəsindən daha böyük deyil və ayaqları yeni inkişaf etməyə başlamışdır. Həmçinin kenquru balaları ilk doğulduqlarında kordurlar. Çünki məməli balalarının hamısının ana bətnində keçirdikləri bir dövrdə dünyaya gələn balalar tam olaraq inkişaf etməmişdir. Bu səbəblə də bala kenqurular üçün analarının bədənində hazırlanmış olan tüklü kisə çox əhəmiyyətli bir qorunma yeridir. Bu kisə bala böyüdükcə genişlənəcəkdir. Kisənin girişində balanın kisədən çölə tullanmasının qarşısını alan xüsusi əzələlər vardır; bu əzələlər, ana kenquru suya girdiyi vaxt da içəriyə suyun dolmasının qarşısını alır. (*Creation, vol.20, n.3, İyun-Avqust 1998, səh. 29*)

Kenquruların südü də balaların tam ehtiyacı olan xüsusiyyətlərdədir. Balanın böyüməsiylə birlikdə südün içindəki maddələr də dəyişir. Südün tərkibindəki yağ və digər birləşmələr də balanın böyüməsinə paralel olaraq vaxt keçdikcə dəyişir.

İlk bala bu qidalandırıcı südü əmməyə davam edərkən dərhal sonra doğan ikinci balaya, asan həzm olunan süd verilməyə başlanır. Üçüncü bala dünyaya gəldiyində isə, fərqli xüsusiyyətdə hazırlanan südlərin sayı üçə çıxar. Hər bala özü üçün hazırlanan südü asanlıqla tapar, heç qarışıqlıq olmaz. Bu qidalanma sisteminin xüsusi bir yaradılışın əsəri olduğu çox aydındır. Ana kenqurunun bu işi şüurlu sürətdə tənzimləmə imkanı yoxdur.

Bir heyvan, necə ola bilər ki, fərqli böyüklüklərdəki balaların ehtiyacı olan südlərin tərkibini bilər? Bilsə belə, bunu necə öz bədənində hazırlaya bilər? Bu üç ayrı südü, üç ayrı kanaldan necə verə bilər?

Şübhəsiz ki, kenquru bunların heç birini özü etmir; onun, bədənindən çıxan südün üç ayrı növü olduğundan xəbəri belə yoxdur. Bu, fəvqəladə əməliyyat, kenqurunun yaradılışındakı ehtişamdan qaynaqlanır:

...Onun xəbəri olmadan heç bir dişi nə hamilə olar, nə də daşdığı yeri qoya bilər. Uzunömürlünün uzun ömür sürməsi də, onun ömrünün qısaldılması da ancaq Yazıda (Lövhə-məhfuzda) yazılmışdır. Həqiqətən, bu, Allah üçün çox asandır. (Fatir surəsi, 11)

Yenot balaları altı aylıq olduqlarında quru ağaclarda qurulmuş olan yuvalarından analarıyla birlikdə kəşfiyyətə çıxırlar. Analarından aldıkları təlimatlarla hərəkət edərək, vaxt ərzində bacarıqlı bir ovçu olurlar.

Allahın ilhamıyla hərəkət edən ana yenot daima balasına qoruyub hifz edir. Allah, digər bütün canlılar kimi yenotları da qoruyur.

Maral balaları digər bir çox canlının balalarına nisbətən gücsüzdür. Doğumdan sonra dərhal ayağa qalxa bilər, ancaq xeyli vaxt sonra yeriyə bilərlər. Bəs bu canlılar düşmənlərindən necə qorunurlar?

Gizlənmə, anası kimi sürətlə qaça bilənə qədər bala maralların ən yaxşı müdafiə üsuludur. Bədənlərinin rəngi və naxışları sayəsində olduqları mühitdə sanki görünməz hala

gəlirlər. Ana maral, meşəlik yerin kolluqları içində xallı bala maralı gizlədər. Bala maralın qırmızımtıl-qəhvəyi rəngdəki xəzinin üzərindəki ağ xallar günəş işığıyla qarışar; həmçinin anası uzaqda olduqda bala maral yerə uzanaraq hərəkətsiz halda gözləyər. Ana maral da əsasən balaya yaxın yerlərdədir, lakin diqqəti balanın üstünə çəkməmək üçün qısamüddətli ziyarətlər istisna olmaqla yanına çox yaxınlaşmaz. (*Russell Freedman, How Animals Defend Their Young, səh.47-48*)

Bala maral gizlənərək qorunmasının lazım olduğunu haradan bilir? Dərisinin rəngnin, olduğu yerdəki otlarla uyğun rəngdə olduğunu və hərəkətsiz qaldığında düşmənlərinin özünü görə bilməyəcəyini haradan bilir?

Əlbəttə ki, balanın bunları öz-özlüyündə bilməsinə imkan yoxdur. Bunları ona, hər canlıyı qoruyan, hamısının ehtiyaclarını bilən Uca Allah ilham edir:

Göylərdə və yerdə nə varsa, Ona məxsusdur. O, Ucadır, Uludur. (Şura surəsi, 4)

Dağ keçilərinin balaları doğulduqdan qısa bir müddət sonra analarıyla birlikdə hərəkət etmək məcburiyyətindədirlər. Əks təqdirdə müdafiəsiz qalırlar. Hər şeyi qüsursuz yaradan Allah dağ keçilərinin balalarına da ehtiyacları olan bütün xüsusiyyətləri vermişdir.

Keçi balaları doğulduqlarında həm görə, həm də eşidə bilirlər. Həmçinin onları soyuqdan qoruyacaq olan tükləri də kifayət qədər uzundur. Bunlar, doğular-doğulmaz analarıyla birlikdə dik yamaclarda hərəkət etməyə başlayan dağ keçisi balaları üçün çox əhəmiyyətli xüsusiyyətlərdir. (*National Geographic Society, How Animals Care for Their Babies, səh.8*)

Təbiətdəki ən vəhşi canlılardan biri olan canavarlardan, yetkinlərin ortaq vəzifəsi balaları qorumaqdır. Bir canavar sürüsü bir erkək, bir dişi, yeni doğan balalar və bəzən də bir və ya iki gənc canavardan ibarət olar. Sürüdəki dişilər bir-birlərinə kömək edirlər. Bəzən sürüdəki dişilərdən biri körpə canavarlara baxmaq üçün gecə ərzində yuvada qalar. Bunun sayəsində balaların anası ovlanmağa gedə bilər.

Canavarlar arasındakı bu köməkləşmə; canlılar arasındakı fədakarlığın dərəcəsini göstərir. Və canlıların eqoist olduğunu iddia edən təkamül nəzəriyyəsinin müdafiəçilərinə bir cavab xüsusiyyətindədir.

Ağcaqanad quşlarının qurduqları yuva, ancaq bir qolf topunun yarısı qədər böyüklükdədir. Yuvanın ən diqqət çəkici xüsusiyyəti balalar böyüdükcə bu yuvaların da avtomatik olaraq böyüməsidir. Çünki yuvanın materialı olan ağac qabıqları, yosun və ya bitki kökləri, olduqca möhkəm və elastik olan hörümçək torları ilə bir-birinə bağlanmışdır. Bir quşun yuva qurması üçün belə rahat bir material seçmiş olması, əlbəttə ki, üzərində düşünülməsi lazım olan bir mövzudur. Yer üzündəki bütün canlılar kimi Allahın ilhamı ilə hərəkət edən ağcaqanad quşları da olduqca ağıllı bir taktikayla balalarının rahatlığını təmin etmiş olurlar.

Balalar, yumurtadan çıxdıqlarında kor və tüksüzdürlər. Ana quş, balaların hər şeyiylə maraqlanar. Belə ki, yuvadan uçduqlarında belə yenə də onları təqib edər və öz-özlərinə qidalana bilənə qədər nəzarəti altında saxlayar. Ağcaqanad quşuna olduqca ağıllı bir taktikayla elastik, genişlənə bilən yuva qurmağı və balalarına qarşı duyduğu məsuliyyət hissini ilham edən bütün canlıları qoruyub hifz edən Rəbbimizdir.

Bir adada kütləvi şəkildə yuvalar quran dəniz qaranquşlarının yumurtaları tam olaraq təhlükəsizlikdə deyil. Çünki ada qanadlı oğrular üçün asan çatıla bilən bir yerdir. Qonşularıyla yan-yana yuva qurmaları onlara havadan gələcək bir təhlükəyə qarşı qoruma imkanı verər. Bir yerdə hər kəsdən ayrı olaraq durmaq bütün diqqətin sizin üstünüzə cəmləşməsini təmin edər, lakin izdihamlı bir qrupun içində olmaq demək, tutulma ehtimalınızın daha az olması deməkdir. Quşlar bunu bilirmiş kimi hərəkət edirlər. Həmçinin qonşu quşlar hücumçunu geriyyə qaytarmaq üçün də kömək edirlər. Allah hər bir canlıyı qoruyub hifz edəndir. (*David Attenborough, Life of Birds, səh.221*)

Albatrosalar dəniz quşlarının ən böyüyüdür. Qanadlarının genişliyi digər quşlar arasında ən geniş ölçü olan 3,5 metrə çatır. Bu quşların bir xüsusiyyəti də yumurtalarını və balalarını qoruya bilmək üçün olduqca ehtiyatlı yuvalar qurmalarıdır. Çoxalma vaxtlarında koloniyalar halında toplanırlar. Dişilər gəlmədən həftələrlə əvvəl, erkəklər gəlib burada əvvəlcədən qurulmuş olan yuvaları təmir edirlər.

Albatrosalar, etinayla hazırlanan yuva içərisindəki yumurtaların üstündə təxminən 50 gün ərzində heç tərpənmədən oturlarlar. Bir çox canlı növü kimi albatrosalar da balaları üçün çox böyük fədakarlıqlar edirlər. Bu canlılara balalarının rahatlığını düşünməyi, onları qidalandırmalarının, qorumalarının lazım olduğunu öyrədən Uca Allahdır. Allah yaratdığı hər canlıyı qoruyub hifz edəndir.

İnkişaf etməkdə olan bir cücənin ehtiyac duyduğu qida və su yumurtada mövcuddur. Yumurtanın sarısı, zülal, yağ, vitamin və mineralları öz tərkibində saxlayır, ağı da bir su anbarı funksiyasını görür. Həmçinin cücənin oksigen almağa və karbon qazını havaya buraxmağa, bir istilik mənbəyinə, sümüklərinin inkişafı üçün kalsiuma, suyunun qorunmasına, bakteriyaların bulaşmasının qarşısını alacaq və mexaniki zərbələrə qarşı qoruyacaq bir sistemə ehtiyacı vardır. Bütün bu ehtiyacları da yumurtanın qabığı ödəyir.

Cücə, qabıq pərdələrinin daxili səthində olan bol damarlı bir təbəqə vasitəsilə oksigen alır və karbon qazını buraxar. Qaz alıb-buraxma, yetkin heyvanlarda olduğu kimi ağciyərlərlə deyil, qabıqdakı kiçik məsamələr vasitəsilə baş verər.

Bir yumurta qabığının, qaz, su və istilik əməliyyatını tənzimləməsi lazım olduğu kimi, möhkəm olması da lazımdır. Qabıq, inkişaf etməkdə olan cücələri xarici zərbələrə qarşı qoruyacaq və kürt yatan ananın ağırlığına tab gətirə biləcək qədər dözümlü olmalıdır.

Bütün bu xüsusiyyətlər yumurtada əskiksiz olaraq mövcuddur. Göydən yerə qədər olan hər işi nəzarəti altında saxlayan Allah qüsursuz yaratmasını bu kimi nümunələrlə bizə təqdim edir.

Ördək kimi su quşları havanı bədənlərinin içində daşıyrlar. Bu, suyun üstündə qalmalarını təmin edən səbəblərdən biridir. Ördəklərin bədənində kiçik şarlara bənzəyən hava kisələri vardır. Bu kisələr havayla dolduqlarında ördəyin suyun səthində qala bilməsinə kömək edərlər.

Ördək suya daxil olmaq istədikdə isə hava kisələrindəki havanı çölə nasoslayar. Bədəninin içində daha az hava qaldığı üçün asanlıqla suyun içinə batar.

Ördəklər saatda 50 km-dən yuxarı sürətlə uça bilərlər. Həmçinin yırtıcı heyvanlara yem olmamaq üçün də uçarlar kən daima istiqamətlərini dəyişdirərlər. Suyu daxil olmaları lazım gəldikdə isə, bunu o qədər sürətli bir şəkildə edərlər ki, ovçular üçün çox çətin bir hədəf olarlar. (*National Geographic, Noyabr 1984, səh.581*)

Su quşlarından olan qaqarların balaları su üstündə olarkən, analarının kürəyində gəzərlər. Ana quş balalarının düşmələrinin qarşısını almaq üçün qanadlarını yüngül şəkildə yana tərəf açar və balalarını başını yana tərəf uzadaraq qidalandırar. Ana və ya ata ilk növbədə ya suyun səthindən yığıqları ya da sinələrindən qopardıqları tükləri balalarına yedirərlər. Hər bala olduqca çox miqdarda tük udur. Bunlar çətin həzm olunur, ancaq yenə də balalar üçün çox qiymətlidir. Necə ki, bu ilk nemət əslində bir yemək deyil.

Balaların yedikləri bu tüklər həzm olunmur və balanın mədəsində toplanır. Qaqarların bu maraqlı davranışlarının çox əhəmiyyətli bir səbəbi vardır. Balıqların qılçıqları və ya digər qidaların həzm olunmayan hissələri də burada toplanar və beləcə bu maddələrin balanın mədəsinin və ya bağırsaqlarının həssas divarlarını zədələməsinin qarşısı alınmış olar.

Quşların bu tük yemə vərdişləri ömürləri boyunca davam edəcək. (*David Attenborough, Life of Birds, səh. 256*)

Balaların həyatda qala bilməsi üçün bu tədbir çox əhəmiyyətlidir.

Qaqarlar da daxil olmaqla, təbiətdəki hər canlı, sahib olduqları xüsusiyyətləriylə bizlərə bir Yaradıcının varlığını sübut edir. Hər şeyə gücü çatan O üstün və sonsuz güc sahibi Yaradıcı, Allahdır. Hər canlı özünü yaradan Allahın təqdir etdiyi şəkildə hərəkət edər.

Məşhur bioloq prof. Cefriy P. Sklos heyvanların fədakar davranışlarının darvinizmlə olan ziddiyyətindən belə bəhs edir:

“Təbii seleksiya, anlayışına görə çoxalma müvəffəqiyyətini və qohum olma xüsusiyyətlərini yox edər. Qohumluq əlaqələri bəzən birinin xeyri naminə, digərinin zərər görməsindən ibarətdir. Bioloji fədakarlığa, genetik olaraq başqalarının xeyri naminə öz-özünü məhv etmə davranışı kimi tərifi verilir və **darvinizm ilə əsla izah oluna bilməz**”. (*William Dembski, Mere Creation, Science, Faith & Intelligent Design, InterVarsity Press, USA, 1998, səh. 238; [Wilson 1975, 578]*)

Durna quşlarının balaları çox yaxşı bir üzgüçüdürlər, belə ki, yumurtadan çıxdıqdan bir neçə saat sonra yuvadan ayrılıb valideynlərini izləyə bilərlər. Balalar və valideynləri arasında bir növ ünsiyyət səsi vardır. Yetkinlərin səsi yumşaq mırıltılı olduğu halda, balaların

səsi yüksək tondadır. Balalar təhlükəylə ya da bir çətinliklə üzləşdikləri vaxt, yüksək və daha incə bir səs çıxarırlar, valideynlər də bunlara dərhal reaksiya verərlər.

Çoxalma mövsümündə valideynlər quruda olar, balalarını böyüdəcəkləri yeri hər ikisi də qoruyurlar. Dişi yumurtaları qoyduqda hər iki valideyn də gün ərzində növbə ilə kürt yatarlar, amma kürt dövrünün sonuna doğru bu dəyişmə daha tez baş verir. Beləcə hər iki quş da qidalanıb, hərəkət edə bilər.

Yumurtadan çıxma vaxtı, balaların qidalana biləcəkləri böcəklərin ortaya çıxma vaxtıyla eynidir. Bu planlaşdırma durnalar üçün çox vacibdir, çünki qış gəlmədən əvvəl köç etməlidirlər. Bunun üçünsə balaların böyüyüb inkişaf etməsi və güclənməsi şərtidir.

Durnaların həyatındakı bunlara bənzər bütün təfərrüatlar üstün güc sahibi olan bir yaradıcının, yəni Allahın əsəridir.

Qu quşu balaları yumurtadan çıxdıqlarında çox çirkindir. Qəhvəyi ya da açıq saman rəngindədirlər. Qısa boyunlu və sıx tüklərlə örtülü vəziyyətdə yumurtadan çıxan balalar bir neçə saat ərzində qaça biləcək və üzə biləcək vəziyyətə gəlirlər. Ana və ataları balalarına bir neçə ay ərzində diqqətlə baxırlar. Nəhayət kiçik bala möhtəşəm görünüşlü bir qu quşuna çevrilir.

Qu quşlarının Trumpeter növü, inkişaf etməkdə olan yumurtalarının isti qalmalarını təmin etmək üçün, yumurtaların üstünə oturlar. Yalnız vaxtaşırı ayağa qalxaraq yumurtaları çevirirlər. Beləcə temperaturun hər yerə bərabər paylanmasını təmin etmiş olurlar. Şübhəsiz ki, yumurtalarının necə bir qulluğa ehtiyacları olacağını qu quşlarına ilham edən Allahdır. (*Nat. Geo. Society, How Animals Care for Their Babies, səh.6*)

Çox yaxşı bir dalğıcı qarabatdaqlar vaxtlarını əsasən dənizlərdə keçirər, sahillərdə və ya adalarda koloniyalar halında çoxalırlar. Koloniyadakı yuvalar dəniz yosunları və palçıqdan hazırlanmışdır. Şimal yarımkürəsində yaşayan qarabatdaqlar bir, cənub yarımkürəsində yaşayanlar iki ədəd yumurta doğurlar. İki aylıq olduqlarında böyükləri tərəfindən tək başına qoyulan balalar ov tapmağa çıxar və əksərən yuvalarından çıxdıqlarında dərhal uçmağa başlayırlar. (*Temel Britannica Ansiklopedisi, Cild 6, səh. 204*)

Tailand meşələrində yaşayan bala leyləklər olduqca diqqət çəkici bir üsulla istidən qorunurlar. Ana və ataları dimdiklərində gətirdikləri suyu hələ tükləri çıxmamış balalarının üstünə tökərlər. Bu soyuq duş balaları bir qədər rahatlaşdırır, amma bu kifayət etməz. Balaların kölgəyə də ehtiyacları var.

Bu ehtiyaclarını isə yenə fədakar ana və ataları ödəyər. Qanadlarını açıb qızmar günəşə özlərini sipər edərək balalarını istidən qoruyurlar.

Leyləklər, balalarına göstərdikləri diqqət, bağlılıq və fədakarlıqla yer üzünün nümunəvi ana atalarından biridir. Təbiəti araşdırdıqca, həmişə eyni həqiqətlə qarşılaşırıq: Bütün canlıları Allah yaratmışdır və hər canlı, sahib olduğu mükəmməl xüsusiyyətlərlə yaradılışın bir dəlilidir. Bütün bu möhtəşəm yaradılışın sahibi, göylərin, yerin və ikisi arasında olan hər şeyin Rəbbi olan Uca Allahdır. Ağıl sahibi insanlara düşən isə, Allahın

yaratması üzərində düşünmək və Rəbbimizi tərifləyib ucaltmaqdır.

Afrika qitəsindəki istilik bəzən canlılar üçün öldürücü təsirə sahib ola bilər. Bu səbəblə də, bir çox canlı bu öldürücü şüalardan qorunmaq üçün özünə kölgəlik məkanlar axtarır. Cənubi Afrika dəvəquşusu isə özündən çox yumurtalarını və balalarını düşünərək onları günəş şüasından qoruyur. Bunun üçün onların üstündə oturur və tez-tez geniş qanadlarını açaraq günəş şüasının yumurtalarına və balalarına düşməsinin qarşısını alır. Ancaq diqqət yetirilsə, bu heyvan “öz bədənini” günəş şüalarının təsirinə məruz qoyur. Bu fədakarlığına davranışın səbəbi dəvəquşunun da digər bütün canlılar kimi Allahın ilhamı ilə hərəkət etməsidir. Dəvəquşu Allahın qoruma və şəfqət duyğularını ilham etdiyi canlılardan sadəcə biridir:

Yoxsa onlar Allahın dinindən başqa bir din axtarırlar? Halbuki göylərdə və yerdə olan hər bir məxluq istər-istəməz Ona təslim olmuş və Ona da qaytarılacaqdır. (Ali İmran surəsi, 83)

Delfinlərin balalarını qoruması, doğumla birlikdə başlayır. Doğumdan dərhal əvvəl, ana delfinin hərəkətləri ağırlaşır. Bu səbəblə də doğum vaxtında ona dişi delfinlər kömək edir. Köməkçi delfinlər doğumdan əvvəl bir zərər gəlməməsi üçün ana delfinin iki tərəfində üzər, bala doğulduqda isə onun suyun səthinə çıxmasını və nəfəs almasını təmin edirlər.

İlk iki həftə bala anasının yanından heç ayrılmaz. Kiçik delfin doğulduqdan qısa bir müddət sonra üzməyi bacarır və bu müddət ərzində də yavaş-yavaş anasından uzaqlaşmağa başlayır. Ancaq yeni doğan ana delfin, balanın sürətli və çevik hərəkətləriylə ayaqlaşma bilməyəcəyi və onu kifayət qədər qoruyub himayə etmək üçün bu vəziyyətdə yenə araya köməkçi dişi delfin girir və balanı mükəmməl şəkildə qoruyur. *(Hayvanlar Ansiklopedisi, (Memelilər), səh. 29)*

Canlıların öz mənfəətlərini güdməyən davranışları darvinizmə açıq şəkildə meydan oxuyur. Çünki təkamülçülərə görə bu davranışlar -məsələn bir heyvanın başqa birinə kömək etməsi- canlının həyatda qala bilməsinə heç bir fayda vermir. Hətta tam əksinə fədakarlıq edən heyvan üçün bəzən həyati risk daşıyır.

Bu cür fədakarlıqlara, yeməyinin yarısını həzm edilmiş halda öz ağızından çıxardıb balasının ağızına qoyan anaları nümunə verə bilərik. Bu mövzudakı başqa bir nümunə isə yaralanmış olan dostlarına kömək edən delfinlərdir. Bu delfinlər qaçmaq əvəzinə öz yaşama imkanlarını əhəmiyyətli bir şəkildə azaldan fədakar bir davranış göstərirlər. *(Gordon Rattray Taylor, The Great Evolution Mystery, Abacus, London, 1984, səh. 224)*

Delfinlər balalarına hücum edən köpək balıqlarından xilas olmaq üçün qrup halında hərəkət edirlər. Delfinlərdən biri və ya ikisi köpək balığının diqqətini çəkmək üçün kənardan üzər. Köpək balığı bu tələni təqib etmək üçün qayıtdığında, digər delfinlər digər tərəfə doğru hərəkət edər və güclə hücum edirlər, biri digərindən sonra sürətlə hücum

edərək, burunlarını köpək balığının yan tərəflərinə sürətlə vururlar. Bu, köpək balıqları üçün olduqca daşındırıcı bir üsuldür, hətta delfinlər bəzən bu yolla köpək balığını öldürə də bilirlər. (*Russell Freedman, How Animals Defend Their Young, səh. 67*)

Dənizətləri isti okean sahillərində asan gizləmə biləcəkləri yosun, mərcan ya da süngərlərin arasında yaşayırlar. Möhkəm və qalın dəriləri, düşmənlərinə qarşı zireh vəzifəsi yerinə yetirərkən, eyni anda bir çox istiqamətə baxa bilən gözləri də ovları üçün böyük bir təhlükə meydana gətirir. Erkək dənizətləri, diş dənizətlərinə bənzər bir kisəyə malikdir. Cütləşmə dövründə diş dənizəti bu kisəyə çox sayda yumurta qoyar. Yumurtalar 1,5 ay ərzində kisədə qalar. Erkək dənizəti böyüyüb kiçik bir dənizəti olana qədər kisəsinin içindəki bir maye ilə yumurtaları qidalandırır və kürt kisəsinin daxili toxumasında olan kapilyar damarlar vasitəsilə onları oksigenlə təmin edər. (*A.Vincent, The Improbable Seahorse, National Geographic, Oktyabr 1994*)

Su tısbağaları çoxalma vaxtları gələndə sahilə axışarlar. Ancaq bu sahil hər hansı bir sahil deyil, öz doğduqları sahildir. Doğduqları yerə qayıda bilmək üçün, bəzən 800 kilometrlik bir məsafəni qət etmək məcburiyyətində qalırlar. Bu yolun sonunda da yumurtalarını sahilə qumların altına basdırırlar. Yaxşı, bəs niyə hamısı eyni vaxtda, eyni sahilə toplanırlar? Görəsən eyni əməliyyatı, ayrı-ayrı vaxtlarda, ayrı-ayrı sahillərdə yerinə yetirsələr, balalar həyatda qala bilərdimi?

Bu mövzunu araşdırırlar olduqca diqqət çəkici bir vəziyyətlə qarşılaşmışdırlar. Yumurtadan çıxan orta hesabla 31 qramlıq balaca balalar, üstlərindəki torpaq təbəqəsini tək başlarına qaza bilməzlər. Amma hamısı birlikdə, bir-birlərinə kömək etməklə bu işi asanlıqla bacarırlar. Bir neçə gün ərzində hamısı birlikdə qumun səthinə çıxaraq dənizə doğru qaçarlar.

Yeni dünyaya gəlmiş bu balalar, torpağı qazmaqla yuxarı doğru hərəkət etmələrinin lazım olduğunu haradan bilirlər? Heç görmədikləri halda dənizə tərəf yönəlmələrinin lazım olduğunu onlara kim öyrətmişdir? Bu kiçik canlıların bunları öz ağıllarıyla etməsi mümkün deyil. Onda bu şüurlu davranışlar necə ortaya çıxır? Bu sualın tək bir cavabı vardır: Bu şüurlu davranışları su tısbağalarına Allah ilham etmişdir.

Surikat adlı canlılar sürü halında yaşayırlar. Aralarında nümunəvi bir həmrəylik vardır və bu onlar üçün həyati əhəmiyyət daşıyır; çünki yaşadıkları yer bir çox təhlükə ilə doludur. Surikatlar hər səhər əvvəlcə təhlükəsizlik nəzarəti aparar və sonra yemək tapmaq məqsədiylə ətrafa dağılırlar.

Bu dəstənin hər üzvünün fərqli bir vəzifəsi vardır. Məsələn, bəzi surikatlar digərlərinin təhlükəsizliyi üçün keşik çəkərlər. Qızmar günəşin altında saatlarla heç bir şey yemədən və içmədən gözləyərlər. Növbətçi, bir təhlükəylə qarşılaşdıqda həyəcan signalı verərək dostlarını xəbərdar edər. Bunu eşidən digər surikatlar qaçıb yuvalarına gizlənərlər.

Qrupun ən böyük məsuliyyəti isə, balaları qorumaq və böyütməkdir. Gənc dişilərin vəzifəsi balalara baxmaqdır. Hər gün bir surikat yuvada qalaraq balalara baxar. Sürü içindəki köməkləşmə və əməkdaşlıq balaların təhlükəsizliyini təmin edər.

Surikatlar arasındakı həmrəylik və fədakarlıq, Allahın bu canlılara öyrətdiyi davranışlardır.

Bir antilop balasının doğulması beş-on dəqiqə çəkir. Ana bu müddət ərzində çətinliklə hərəkət edər və düşmənlərinə qarşı müdafiəsizdir. Ancaq dişi antilop doğum vaxtında tək deyil. Həmin vaxt sürüdəki başqa bir dişi ona kömək etmək və qorumaq məqsədiylə yanında hazır vəziyyətdə durur.

Balanın doğulduğu ilk andan etibarən itirəcək vaxtı yoxdur. Anası dərhal onu burnuyla itələyərək hərəkətə keçirər. Bala bir neçə addım qaçar, ancaq qıçları çox gücsüz olduğu üçün yerə yığılar. Təkrar ayağa qalxar və bir neçə addım daha qaçar. 15 dəqiqə ərzində anasının yanında dörd ayağı üstündə qaçan vəziyyətə gəlmişdir. Bala antilop həmişə anasıyla birlikdə hərəkət edər, onun yanından heç ayrılmaz çünki anasından ayrılırsa, ac qalar və ya yırtıcı heyvanlar tərəfindən öldürülər.

Təbiətdəki hər şey sonsuz elm və qüdrət sahibi Allahın əsəridir. Antilop balasını çox qısa bir vaxt ərzində anasıyla birlikdə qaçacaq gücə sahib olacaq şəkildə yaradan Allah üstün qüdrət, şəfqət, mərhəmət, ağıl, elm və hikmət sahibidir.

Ana kərgədan öz çəkisinin yalnız 4%-i ağırlığında kiçik bir bala dünyaya gətirər. Doğumdan sonrakı 1 saat ərzində bala kərgədan kiçik zirehli bədənini ayağa qaldıra biləcək hala gəlir. Ana və bala bir neçə həftə gözlərdən uzaq bir yerdə birlikdə yaşayırlar və bu şəkildə bir-birlərinin iylərini tanımış olurlar.

Ana və balası, növbəti bala doğulana qədər -təxminən 3 ilə 5 il ərzində-həmişə birlikdə yaşayırlar. Bala əsasən anasını təqib edər. 1-2 yaşında süddən kəsilməsinə baxmayaraq, anasından ayrılmaz və növbəti hamiləliyi ərzində də anasıyla birlikdə hərəkət edər. Böyük bir səbirlə balasıyla maraqlanan ana kərgədana bu qoruma instinktini verən Uca Allahdır. (*Janine M. Benyus, The Secret Language and Remarkable Behaviour Animals, səh. 186*)

Bu ailə bir-birinə çox bağlı üzvlərdən ibarətdir. Ana hepard və balaları... Ana hepard balalarını böyütdüyü müddət ərzində çox böyük fədakarlıqlar edər. Onları qidalandıra bilmək üçün çox vaxt ac qalar və çəkisinin təxminən yarısını itirər. Hətta lazım gəlsə öz həyatını balaları üçün fəda edər. Məsələn, bir şir, balaları üçün böyük bir təhlükədir. Ana hepard heç düşünmədən özünü şirin qabağına atar. Həyatını təhlükəyə ataraq şirin diqqətini özünə çəkir və balalarına qaçmaları üçün vaxt qazandırır. Bu, üzərində düşünülməsi lazım olan çox əhəmiyyətli bir davranışdır.

Əgər bu heyvan təkamül nəzəriyyəsini müdafiə edənlərin iddia etdikləri kimi, təsadüfən yaranmış və yalnız həyatda qalması üçün düşünən eqoist bir varlıq olsaydı, ondan etməsi gözlənilən balalarını tərk edib qaçması olardı. Ancaq hepard bunu etməz. Özünü şirin qabağına atar və lazım gəlsə həyatını fəda edər. Şübhəsiz ki, ana heparda bu nümunəvi fədakarlıq duyğusunu verən Allahdır.

Dələlər balalarını sallanan göbəklərindən dişləriylə tutub qaldırırlar. Ana dələ, yuvası

uçuqda balalarını olduqca uzaq bir məsafəyə də olsa heç yorulmadan daşıyar. Hər dəfə bir balasını daşıyar və hamısının təhlükəsizliklə daşındığına əmin olana qədər köhnə yuvasına geri qayıdıb, baxar.

Dünyaya yeni gəlmiş hər canlı zəif və çarəsizdir. Ətrafındakı təhlükələrdən tamamilə xəbərsizdir. Qidalana bilmək, böyüyüb güclənə bilmək və həyatda qala bilmək üçün özünə baxıb qoruyacaq birinə möhtacdır. Demək olar ki, tək başına yaşama ehtimalı yoxdur. Ancaq doğulduğu andan etibarən yanında həmişə valideynləri olacaqdır. Anası və ya atası onu təhlükələrdən qoruyacaq, qidalandıracaq və lazım olsa öz həyatını onun üçün fəda edəcəkdir.

Bala heyvanların hamısı olduqca sevimli bir görünüşə sahibdir. Normala görə daha iri olan gözlər, yumru üz cizgiləri, üzlərində hakim olan təəccüb və təslimiyyətlə qarışıq “körpə” ifadəsi, sevimli rəftarlar, bala heyvanların sevlməsinə sövq edən, qoruma instinktini fəaliyyətə keçirən xüsusiyyətlərdəndir.

Bala heyvanlar xarici görünüşləri ilə Allahın “Munis Sənəti” nin təcəllilərindəndir. (Munis sözü: Sevimli, dost, əhliləşmiş, itaətkar mənalarını verir.) Bu kitabda heyvanların balalarına olan şəfqətini və bala heyvanların bəzi xüsusiyyətlərini oxuyacaqsınız.

TƏKAMÜL YALANI

Darvinizm, yəni təkamül nəzəriyyəsi yaradılış həqiqətini inkar etmək məqsədilə irəli sürülmüş, ancaq uğursuzluqla nəticələnmiş elmdən kənar cəfəngiyatdan başqa bir şey deyil. Canlıların cansız maddələrdən təsadüfən əmələ gəldiyini iddia edən bu nəzəriyyə kainatda və canlılarda çox möcüzəvi nizam olduğunun elm tərəfindən sübut edilməsi ilə və təkamül prosesinin əsla baş vermədiyini göstərən 350 milyona yaxın fosilin tapılması ilə süqut etmişdir. Beləliklə, Allah'ın bütün kainatı və canlıları yaratdığı elm tərəfindən də sübut edilmişdir. Bu gün təkamül nəzəriyyəsini dirçəltmək üçün dünya səviyyəsində aparılan təbliğat sadəcə elmi həqiqətlərin təhrif olunmasına, tərəfli şərhinə, elm adı altında söylənilən yalan və saxtakarlıqlara əsaslanır.

Ancaq bu təbliğat həqiqəti gizlətmir. Təkamül nəzəriyyəsinin elm tarixində ən böyük xəta olması son 20-30 il ərzində elm dünyasında getdikcə daha ucadan dilə gətirilir. Xüsusilə 1980-ci illərdən sonra aparılan tədqiqatlar darvinist iddiaların tamamilə səhv olduğunu üzə çıxarmış və bu həqiqət bir çox elm adamı tərəfindən dilə gətirilmişdir. ABŞ-da biologiya, biokimya, paleontologiya kimi fərqli sahələrlə məşğul olan bir çox elm adamı darvinizmin əsassızlığını görür, canlıların mənşəyini artıq yaradılışla açıqlayırlar.

Təkamül nəzəriyyəsinin süqutundan və yaradılış dəlillərindən digər bir çox əsərimizdə bütün elmi təfərrüatları ilə bəhs etmişik və etməyə davam edirik. Ancaq əhəmiyyəti baxımından mövzudan burada da bəhs etməkdə fayda var.

Darvini məhv edən çətinliklər

Təkamül nəzəriyyəsi tarixi qədim yunanlara gedib çıxan bir təlim olmasına baxmayaraq, XIX əsrdə hərtərəfli şəkildə irəli sürüldü. Nəzəriyyəni elm dünyasının gündəminə gətirən ən mühüm irəliləyiş Çarlz Darvinin 1859-cu ildə nəşr edilən “Növlərin mənşəyi” adlı kitabı idi. Darvin bu kitabda dünyadakı müxtəlif canlı növlərini Allah'ın ayı-ayrı yaratdığına qarşı çıxırdı. Darvinin fikrincə, bütün növlər orta qəddən törəmiş və zaman ərzində kiçik dəyişikliklərlə müxtəlifləşmişdilər.

Darvinin nəzəriyyəsi heç bir konkret elmi tapıntıya əsaslanmırdı; özünün də qəbul etdiyi kimi, sadəcə bir məntiq yeritmə idi. Hətta Darvin kitabındakı “Nəzəriyyənin qarşısında duran çətinliklər” başlıqlı uzun bölmədə etiraf etdiyi kimi, nəzəriyyə bir çox mühüm suala cavab verə bilmirdi.

Darvin nəzəriyyəsinin qarşısındakı çətinliklərə inkişaf edən elmin üstün gələcəyinə, yeni elmi kəşflərin nəzəriyyəsini gücləndirəcəyinə ümid edirdi. Bunu kitabında tez-tez bildirirdi. Ancaq inkişaf edən elm Darvinin ümidlərinin tam əksinə, nəzəriyyənin əsas iddialarını bir-bir əsassız qoydu.

Darvinizmin elm qarşısındakı məğlubiyyətini üç əsas başlıq altında təhlil etmək olar:

Nəzəriyyə həyatın yer üzündə ilk dəfə necə ortaya çıxdığını əsla açıqlaya bilmir.

Nəzəriyyənin irəli sürdüyü təkamül mexanizmlərinin, əslində, təkamül xarakterinə malik olduğunu göstərən heç bir elmi tapıntı yoxdur.

Fosillər təkamül nəzəriyyəsinin iddialarının tam əksini göstərir.

Bu bölmədə bu üç əsas başlığı əsaslı təhlil edəcəyik.

Keçilməz ilk pillə: həyatın mənşəyi

Təkamül nəzəriyyəsi bütün canlı növlərinin bundan təxminən 3.8 milyard il əvvəl dünyada fantastik şəkildə təsadüfən meydana gələn bircə canlı hüceyrədən törədiklərini iddia edir. Bircə hüceyrənin milyonlarla kompleks canlı növünü necə əmələ gətirməsi və əgər həqiqətən bu cür təkamül baş vermişsə, nə üçün izlərinin fosillərdə tapılmadığı nəzəriyyənin açıqlaya bilmədiyi suallardandır. Ancaq bütün bunlardan əvvəl iddia edilən təkamül prosesinin ilk pilləsi üzərində dayanmaq lazımdır. Həmin ilk hüceyrə necə ortaya çıxmışdır?

Təkamül nəzəriyyəsi cahilliklə yaradılışı inkar etdiyinə görə, həmin ilk hüceyrənin heç bir plan və nizam olmadan təbiət qanunları çərçivəsində təsadüfən meydana gəldiyini iddia edir. Yəni bu nəzəriyyəyə əsasən, cansız maddə kortəbii təsadüflər nəticəsində ortaya canlı hüceyrə çıxarmalıdır. Ancaq bu, məlum olan ən təməl biologiya qanunlarına zidd iddiadır.

Həyat həyatdan gəlir

Darvin kitabında həyatın mənşəyindən heç bəhs etməmişdi. Çünki onun dövründəki ibtidai elm anlayışı canlıların çox sadə quruluşa malik olduqlarını fərz edirdi. Orta əsrlərdən bəri “spontane generation” adlı nəzəriyyəyə əsasən, cansız maddələrin təsadüfən birləşərək canlı varlıq əmələ gətirməsinə inanırdılar. Bu dövrdə həşəratların yemək artıqlarından, siçanların da buğdadan əmələ gəlməsi geniş yayılmış düşüncə idi. Bunu sübut etmək üçün qərribə təcrübələr aparılmışdı. Çirkli əsginin üstünə bir az buğda qoyulmuş və bir müddət sonra bu qarışıqdan siçanların əmələ gəlməsini gözləmişdilər.

Ətin qurdlanması da həyatın cansız maddələrdən törədiyinə dəlil hesab edilirdi. Lakin daha sonra məlum olacaqdı ki, ətin üstündəki qurdlar öz-özlərindən əmələ gəlmirlər, milçəklərin gətirib qoyduğu gözlə görülməyən sürfələrdən çıxırdılar. Darvin “Növlərin mənşəyi” adlı kitabını yazdığı dövrdə isə bakteriyaların cansız maddədən əmələ gəlməsi inancı elm dünyasında geniş şəkildə qəbul edilirdi.

Lakin Darvinin kitabının nəşr edilməsindən beş il sonra məşhur fransız bioloq Lui Paster təkamülə əsas verən bu inancı qəti şəkildə təkzib etdi. Paster apardığı uzun elmi fəaliyyət və təcrübələrdə gəldiyi nəticəni belə şərh etmişdi:

“Cansız maddələrin həyatı əmələ gətirməsi iddiası artıq qəti şəkildə tarixə gömülmüşdür”. (*Sidney Fox, Klaus Dose, Molecular Evolution and The Origin of Life, New York: Marcel Dekker, 1977, səh. 2*)

Təkamül nəzəriyyəsinin tərəfdarları Pasterin kəşflərinə uzun müddət qarşı çıxdılar. Ancaq inkişaf edən elm canlı hüceyrəsinin mürəkkəb quruluşunu üzə çıxardıqca həyatın öz-özünə əmələ gəlməsi iddiasının əsassızlığı daha da açıq şəkil aldı.

XX əsrdəki nəticəsiz səylər

XX əsrdə həyatın mənşəyi mövzusunun tədqiq edən ilk təkamülçü məşhur rus biolog Aleksandr Oparin oldu. Oparin 1930-cu illərdə irəli sürdüyü bəzi tezislərlə canlı hüceyrəsinin təsadüfən meydana gələ biləcəyini sübut etməyə çalışdı. Ancaq bu fəaliyyətlər uğursuzluqla nəticələnəcək və Oparin bu etirafı etməli olacaqdı:

“Təəssüf ki, hüceyrənin mənşəyi təkamül nəzəriyyəsinin tamamilə əhatə edən ən qaranlıq nöqtədən ibarətdir”. (*Alexander I. Oparin, Origin of Life, (1936) New York, Dover Publications, 1953 (Reprint), səh. 196*)

Oparinin yolunu davam etdirən təkamülçülər həyatın mənşəyi problemini həll etmək üçün təcrübələr aparmağa çalışdılar. Bu təcrübələrin ən məşhuru amerikalı kimyaçı Stenli Miller tərəfindən 1953-cü ildə aparıldı. Miller ibtidai atmosferdə mövcud olduğunu iddia etdiyi qazları bir təcrübədə birləşdirdi və bu qarışığa enerji verərək zülalları təşkil edən bir neçə üzvi molekul (amin turşusu) sintezlədi.

O illərdə təkamüllə bağlı mühüm mərhələ kimi tanılan bu təcrübənin əsassız olduğu və təcrübədə tətbiq edilən atmosferin yer şərtlərindən çox fərqli olduğu sonrakı illərdə üzə çıxacaqdı. (“*New Evidence on Evolution of Early Atmosphere and Life*”, *Bulletin of the American Meteorological Society, c. 63, Kasım 1982, səh. 1328-1330*)

Uzun sükutdan sonra Millerin özü də tətbiq etdiyi atmosfer mühitinin həqiqi olmadığını etiraf etdi. (*Stanley Miller, Molecular Evolution of Life: Current Status of the Prebiotic Synthesis of Small Molecules, 1986, səh. 7*)

Həyatın mənşəyi problemini açıqlamaq üçün XX əsr boyu göstərilən bütün təkamülçü səylər uğursuzluqla nəticələndi. San Diyeqo Skrips İnstitutundan məşhur geokimyəçi Cefri Bada təkamülçü “Earth” jurnalında 1998-ci ildə dərc edilən bir məqalədə bu həqiqəti belə qəbul edir:

“Bu gün XX əsri arxada qoyarkən hələ də XX əsrin başlanğıcındakı ən böyük həll edilməmiş problemlə qarşı-qarşıyıq: həyat yer üzündə necə başlayıb”. (*Jeffrey Bada, Earth, Şubat 1998, səh. 40*)

Həyatın kompleks quruluşu

Təkamülçülərin həyatın mənşəyi ilə bağlı bu qədər çıxılmaz vəziyyətə düşməsinin başlıca səbəbi ən sadə hesab etdikləri canlıların bu qədər mürəkkəb quruluşa malik olmasıdır. Canlı hüceyrəsi insanın hazırladığı bütün texnoloji məhsullardan daha mürəkkəbdir. Belə ki, bu gün dünyanın ən qabaqcıl laboratoriyalarında belə cansız maddələr birləşdirilərək nəinki canlı hüceyrə, hətta hüceyrəyə aid bircə zülal da hasil etmək mümkün deyil.

Bir hüceyrənin meydana gəlməsi üçün lazımlı şərtlər əsla təsadüflərlə açıqlanmayacaq qədər çoxdur. Lakin bunu açıqlamağa heç ehtiyac yoxdur. Təkamülçülər hələ hüceyrə səviyyəsinə çatmadan çıxılmaz vəziyyətə düşürlər. Çünki hüceyrənin əsasını təşkil edən zülalların təsadüfən sintezlənmə ehtimalı riyazi cəhətdən sıfırdır.

Bunun ən əsas səbəbi budur ki, bir zülalın əmələ gəlməsi üçün başqa zülallar da olmalıdır. Bu səbəb bir zülalın təsadüfən əmələgəlmə ehtimalını tamamilə aradan qaldırır. Ona görə, təkcə bu fakt təkamülçülərin təsadüf iddiasını təkzib etmək üçün kifayətdir. Mövzunun əhəmiyyətini qısaca açıqlayaq:

- **Fermentlər olmasa, zülal sintezlənmə bilməz, fermentlər də zülaldır.**
- **Bircə zülalın sintezlənməsi üçün 100-ə yaxın hazır zülal olmalıdır. Ona görə, zülalların olması üçün zülallar lazımdır.**
- **Zülalları sintezləyən fermentləri DNT hazırlayır. DNT olmasa, zülal sintezlənmə bilməz. Ona görə, zülalların əmələ gəlməsi üçün DNT də lazımdır.**
- **Zülal sintezlənmə prosesində hüceyrədəki bütün orqanoidlərin mühüm funksiyaları var. Yəni zülalların əmələ gəlməsi üçün tam funksional hüceyrə bütün orqanoidləri ilə birlikdə mövcud olmalıdır.**

Hüceyrənin nüvəsində yerləşən, genetik məlumat daşıyan DNT molekulu isə informasiya bankıdır. İnsan DNT-sindəki informasiyanı kağıza köçürmək istəsək, hər biri 500 səhifədən ibarət 900 cildlik kitabxana ortaya çıxar.

Burada çox maraqlı dilemma da var: DNT ancaq bir sıra xüsusi zülalların (fermentlərin) köməyi ilə qoşalaşa bilər. Amma bu fermentlər də ancaq DNT-dəki informasiya əsasında sintezlənir. Bir-birlərindən asılı olduqlarına görə, DNT-nin qoşalaşması üçün ikisi də eyni anda mövcud olmalıdır. Bu isə həyatın öz-özünə meydana gəlməsi ssenarisini çıxılmaz vəziyyətə salır. San Diyeqo Kaliforniya Universitetindən məşhur təkamülçü prof. Lesli Orsel “Scientific American” jurnalının 1994-cü il oktyabr sayında bu həqiqəti belə etiraf edir:

“Olduqca kompleks quruluşa malik olan zülalların və nuklein turşularının (RNT və DNT) eyni yerdə və eyni zamanda təsadüfən əmələ gəlmələri həddindən artıq ehtimaldan kənarıdır. Ancaq bunların biri olmadan digərini əldə etmək də mümkün deyil. Ona görə, insan məcburən həyatın kimyəvi yollarla meydana gəlməsinin tamamilə qeyri-mümkün olduğu nəticəsinə gəlir”. (*Leslie E. Orgel, The Origin of Life on Earth, Scientific American, c. 271, Ekim 1994, səh. 78*)

Şübhəsiz ki, əgər həyatın kortəbii təsadüflərlə öz-özünə meydana gəlməsi mümkün deyilsə, onda həyatın yaradıldığı qəbul edilməlidir. Bu həqiqət əsas məqsədi yaradılışı inkar etmək olan təkamül nəzəriyyəsinə açıq-aydın əsassız edir.

Təkamülün xəyali mexanizmləri

Darvinin nəzəriyyəsini əsassız edən ikinci əsas cəhət nəzəriyyənin təkamül mexanizmləri kimi irəli sürdüyü iki anlayışın da, əslində, heç bir təkamül gücünə malik olmamasıdır.

Darvin irəli sürdüyü təkamül iddiasını tamamilə təbii seleksiya mexanizmi ilə əlaqələndirmişdi. Bu mexanizmə verdiyi əhəmiyyət kitabının adından da açıq şəkildə başa düşülür: “Növlərin mənşəyi, təbii seleksiya yolu ilə...”

Təbii seleksiya təbii seçmə deməkdir, təbiətdəki həyat uğrunda mübarizədə təbii şərtlərə uyğun və güclü canlıların həyatda qalacağı düşüncəsinə əsaslanır. Məsələn, yırtıcı heyvanlar tərəfindən təhlükəyə məruz qalan bir maral sürüsündə daha sürətlə qaçan marallar həyatda qalacaq. Beləliklə, maral sürüsü sürətlə qaçan və güclü fərdlərdən ibarət olacaq. Amma bu mexanizm maralların təkamül keçirməsinə səbəb olmaz, onları başqa bir canlı növünə, məsələn, atlara çevirməz.

Ona görə, təbii seçmə mexanizmi heç bir təkamül gücünə malik deyil. Darvin də bu həqiqəti anlamışdı və “Növlərin mənşəyi” adlı kitabında: **“Faydalı dəyişikliklər baş vermədikcə təbii seçmə heç bir şey edə bilməz”**, - demək məcburiyyətində qalmışdı. (*Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, səh. 184*)

Lamarkın təsiri

Bəs bu faydalı dəyişikliklər necə baş verə bilərdi? Darvin öz dövrünün ibtidai elm anlayışı çərçivəsində bu suala Lamarka əsaslanaraq cavab verməyə çalışmışdı. Darvindən əvvəl yaşamış fransız bioloq Lamarka görə, canlılar həyatları boyu keçirdikləri fiziki dəyişiklikləri sonrakı nəsələ ötürürlər, nəsildən-nəsələ toplanan bu xüsusiyyətlər nəticəsində yeni növlər meydana gəlir. Məsələn, Lamarkın fikrincə, zürafələr ceyranlardan törəyiblər, hündür ağacların yarpaqlarını yeməyə çalışarkən nəsildən-nəsələ boyunları uzanmışdır.

Darvin də buna bənzər misallar çəkmiş, məsələn, “Növlərin mənşəyi” kitabında qida tapmaq üçün suya girən bəzi ayıların tədricən balinalara çevrildiyini iddia etmişdi. (B. G. Ranganathan, *Origins?*, Pennsylvania: The Banner Of Truth Trust, 1988.)

Lakin Mendelin kəşf etdiyi və XX əsrdə inkişaf edən genetika elmi ilə qəti şəkildə sübut edilən genetika qanunları qazanılmış xüsusiyyətlərin sonrakı nəsillərə ötürülməsi əfsanəsini məhv etdi. Beləliklə, təbii seçmə “təkbaşına” və tamamilə təsirsiz mexanizm olaraq qaldı.

Neodarvinizm və mutasiyalar

Darvinistlər isə bu vəziyyətə bir çıxış yolu tapmaq üçün 1930-cu illərin sonlarında müasir sintetik nəzəriyyəni və ya daha geniş yayılmış adı ilə neodarvinizmi ortaya atdılar. Neodarvinizm təbii seçmənin yanına faydalı dəyişiklik səbəbi kimi mutasiyaları, yəni canlıların genlərində radiasiya kimi xarici amillər və ya transkripsiya xətalari nəticəsində əmələ gələn pozulmaları əlavə etdi. Bu gün də elmi cəhətdən əsassız olduğunu bilmələrinə baxmayaraq, darvinistlər neodarvinist modeli müdafiə edirlər. Nəzəriyyə yer üzündəki milyonlarla canlı növünün, onların qulaq, göz, ağciyər, qanad kimi saysız-hesabsız

mürəkkəb orqanlarının mutasiyalara, yəni genetik pozulmalara əsaslanan bir proses nəticəsində əmələ gəldiyini iddia edir. Amma nəzəriyyəni çarəsiz qoyan bir açıq elmi həqiqət var: mutasiyalar canlıları təkmilləşdirmirlər, əksinə, hər zaman canlılara zərər verirlər.

Bunun səbəbi çox sadədir: DNT çox mürəkkəb quruluşa malikdir. Bu molekula olan hər hansı təsadüfi təsir ancaq zərər verir. Amerikalı genetik B.G. Ranqanatan bunu belə açıqlayır:

“Mutasiyalar kiçik, təsadüfi və zərərliyə gətirirlər. Çox nadir meydana gəlirlər və ən yaxşı halda təsirsizdirlər. Bu üç xüsusiyyət mutasiyaların təkamül xarakterli təsir meydana gətirməyəcəyini sübut edir. Yüksək dərəcədə xüsusiləşmiş orqanizmdə meydana gələn təsadüfi dəyişiklik ya təsirsiz, ya da zərərli olur. Bir qol saatında meydana gələn təsadüfi dəyişiklik qol saatını təkmilləşdirməz. Ona böyük ehtimalla zərər verir və ya ən yaxşı halda təsir etməz. Bir zəlzələ bir şəhəri daha yaxşı hala salmaz, onu məhv edir”. (*Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, səh. 179*)

Bu günə qədər heç bir faydalı, yəni genetik məlumatı təkmilləşdirən mutasiya müşahidə edilməyib. Bütün mutasiyaların zərərli olması aşkar edilib. Aydın olmuşdur ki, təkamül nəzəriyyəsinin təkamül mexanizmi kimi göstərdiyi mutasiyalar, əslində, canlıları sadəcə məhv edən, şikəst edən genetik hadisələrdir (insanlarda mutasiyanın ən çox rast gəlinən təsiri xərcəngdir). Əlbəttə, məhvedici mexanizm təkamül mexanizmi ola bilməz. Təbii seçmə isə Darwinin də qəbul etdiyi kimi, tək başına heç bir şey edə bilməz. Bu həqiqət bizə təbiətdə heç bir təkamül mexanizminin olmadığını göstərir. Təkamül mexanizmi olmadığına görə, təkamül deyilən xəyali proses də baş verməyib.

Fosillər: ara-keçid formalardan əsər-əlamət yoxdur

Təkamül nəzəriyyəsinin iddia etdiyi prosesin baş vermədiyinin ən açıq göstəricisi isə fosillərdir.

Təkamül nəzəriyyəsinə görə, bütün canlılar bir-birlərindən törəyiblər. Əvvəlcədən mövcud olan bir canlı növü zaman ərzində digərinə çevrilmiş və bütün növlər bu şəkildə əmələ gəlmişlər. Nəzəriyyəyə əsasən, bu çevrilmə yüz milyon illər davam edən uzun dövrü əhatə etmiş və mərhələ-mərhələ irəliləmişdir. Bu təqdirdə iddia edilən uzun çevrilmə prosesi zamanı saysız-hesabsız ara növlər əmələ gəlməli və yaşamalılardırlar.

Məsələn, keçmişdə balıq xüsusiyyətlərini daşımalarına baxmayaraq, bir tərəfdən də bəzi sürünən canlı xüsusiyyətlərini qazanmış yarı-balıq, yarı-sürünən canlılar yaşamalılardırlar və ya sürünən xüsusiyyətlərini daşıyan, bir tərəfdən də bəzi quş xüsusiyyətləri qazanmış sürünən quşlar ortaya çıxmalıdır. Bunlar bir keçid prosesində olduqları üçün şikəst, yarımçıq, qüsurlu canlılar olmalıdır. Təkamülçülər keçmişdə yaşadığına inandıqları bu nəzəri məxluqları “ara-keçid forması” adlandırırlar.

Əgər, həqiqətən, bu cür canlılar keçmişdə yaşayıbsa, onların sayı və növü milyonlarla, hətta milyardlarla olmalıdır və bu əcaib canlıların qalıqlarına mütləq fosil izlərində rast gəlinməlidir. Darvin “Növlərin mənşəyi”ndə bunu belə açıqlamışdır:

“Əgər nəzəriyyəmə doğrudursa, növləri bir-biri ilə əlaqələndirən saysız-hesabsız ara-keçid növləri keçmişdə mütləq yaşamalıdır... Onların yaşadığının dəlilləri də sadəcə fosil qalıqları arasında tapıla bilər”. (*Charles Darwin, The Origin of Species, səh. 172, 280*)

Ancaq bu sətirləri yazan Darvin ara-keçid formaların heç cür tapılmadığını bilir və bunun nəzəriyyəsi üçün böyük problem olduğunu görürdü. Ona görə, “Növlərin mənşəyi” kitabının “Nəzəriyyənin qarşısında duran çətinliklər” (*Difficulties on Theory*) adlı bölməsində belə yazmışdı:

“Əgər, həqiqətən, növlər digər növlərdən yavaş dəyişikliklərlə törəyibsə, nə üçün saysız-hesabsız ara-keçid formasına rast gəlmirik? Nə üçün bütün təbiət qarmaqarışiq vəziyyətdə deyil, məhz yerli-yerindədir? Saysız-hesabsız ara-keçid forması olmalıdır, bəs nə üçün yer üzünün çoxsaylı təbəqələrində onları tapmırıq?... Nə üçün hər geoloji forma və hər təbəqə belə qalıqlarla dolu deyil?” (*Charles Darwin, The Origin of Species, səh. 172, 280*)

Darvinin puç olan ümidləri

Ancaq XIX əsrin ortasından indiyə qədər dünyanın hər tərəfində qızgın fosil araşdırmaları aparılmasına baxmayaraq, ara-keçid formalarına rast gəlinməmişdir. Aparılan qazıntı işlərində və tədqiqatlarda əldə edilən bütün tapıntılar təkamülçülərin gözlədiklərinin əksinə, canlıların yer üzündə birdən-birə, tam və qüsursuz formada ortaya çıxdıqlarını göstərmişdir.

Məşhur ingilis paleontoloq Derek V. Eycer təkamülçü olmasına baxmayaraq, bu həqiqəti belə etiraf edir:

“Problemimiz budur: fosilləri hərtərəfli tədqiq etdikdə növlər və ya siniflər səviyyəsində belə daima eyni həqiqətlə qarşılaşırıq; mərhələli təkamüllə təkmilləşən deyil, birdən-birə yer üzündə əmələ gələn qruplar görürük”. (Derek A. Ager, “The Nature of the Fossil Record”, *Proceedings of the British Geological Association*, c. 87, 1976, səh. 133)

Yəni fosil qeydlərində bütün canlı növləri aralarında heç bir keçid forması olmadan, tam formada ani surətdə ortaya çıxırlar. Bu, Darvinin fikirlərinin tam əksidir. Habelə, bu, canlı növlərinin yaradıldıqlarını göstərən çox güclü dəlildir. Çünki bir canlı növünün heç bir əcdadı olmadan, bir anda və qüsursuz şəkildə ortaya çıxmasının tək açıqlaması var: o növ yaradılmışdır. Bu həqiqət məşhur təkamülçü bioloq Duqlas Futuyma tərəfindən də qəbul edilir:

“Yaradılış və təkamül yaşayan canlıların mənşəyi haqqında iki yeganə açıqlamadır. Canlılar dünyada ya tamamilə mükəmməl və tam formada ortaya çıxmışlar, ya da belə olmamışdır. Əgər belə olmamışdırsa, bir dəyişiklik prosesi nəticəsində özlərindən əvvəl mövcud olan bəzi canlı növlərindən təkamül keçirərək meydana gəlməlidirlər. Amma əgər tam və mükəmməl formada ortaya çıxıblarsa, onda sonsuz güc sahibi olan bir ağıl tərəfindən

yaradılmışlar”. (*Douglas J. Futuyma, Science on Trial, New York: Pantheon Books, 1983. Səh. 197*)

Fosillər isə canlıların yer üzündə tam və mükəmməl formada ortaya çıxdıqlarını göstərir. Yəni “növlərin mənşəyi” Darvinin hesab etdiyinin əksinə, təkamül deyil, yaradılışdır.

İnsanın təkamülü nağlı

Təkamül nəzəriyyəsinin tərəfdarlarının ən çox gündəmə gətirdikləri məsələ insanın mənşəyidir. Bununla bağlı darvinist iddia bu gün yaşayan müasir insanın meymunabənzər məxluqlardan törədiyini zənn edir. 4-5 milyon il əvvəl başladığı fərz edilən bu prosesdə müasir insan ilə əcdadları arasında bəzi ara-keçid formalarının yaşadığı iddia edilir. Əslində, tamamilə fantastik olan bu ssenaridə dörd əsas kateqoriya var:

Australopithecus

Homo habilis

Homo erectus

Homo sapiens

Təkamülçülər insanların ilk “meymunabənzər əcdadları”na “cənub meymunu” mənasını verən “australopithecus” adını veriblər. Bu canlılar, əslində, nəslə kəsilməmiş meymun növüdür. Lord Solli Zukerman və prof. Çarlz Oksnord kimi İngiltərə və ABŞ-dan iki məşhur anatomun *australopithecus* nümunələri üzərində apardığı hərtərəfli araşdırmalar bu canlıların sadəcə nəslə kəsilməmiş meymun növünə aid olduqlarını və insanlarla heç bir bənzərlik təşkil etmədiklərini göstərmişdir. (*Charles E. Oxnard, “The Place of Australopithecines in Human Evolution: Grounds for Doubt”, Nature, c. 258, səh. 389*)

Təkamülçülər insanın təkamülünün sonrakı mərhələsini də “homo”, yəni insan kimi təsnif edirlər. İddiaya əsasən, homo sırasındakı canlılar *australopithecus*lardan daha çox inkişaf ediblər. Təkamülçülər bu fərqli canlılara aid fosilləri ardıcıl düzərək fantastik təkamül sxemi qururlar. Bu sxem xəyalidir, çünki bu fərqli siniflərin arasında təkamül xarakterli əlaqə olması əsla sübut edilə bilməmişdir. Təkamül nəzəriyyəsinin XX əsrdəki ən mühüm tərəfdarlarından biri olan Ernst Mayr: “*Homo sapiens*ə uzanan zəncir halqası, əslində, itib”, - deyərək bunu qəbul edir. (*J. Rennie, “Darwin’s Current Bulldog: Ernst Mayr”, Scientific American, Aralık 1992*)

Təkamülçülər “*ausrtalopithecus > homo habilis > homo erectus > homo sapiens*” ardıcılığını qurarkən bu növlərin hər birinin daha sonrakının əcdadı olmasını irəli sürürlər. Lakin paleoantropoloqların son kəşfləri *australopithecus*, *homo habilis* və *homo erectus*ün dünyanın müxtəlif bölgələrində eyni dövrlərdə yaşadıklarını göstərir. (*Alan Walker, Science, c. 207, 1980, s. 1103; A. J. Kelso, Physical Antropology, 1. baskı, New York: J. B. Lipincott Co., 1970, s. 221; M. D. Leakey, Olduvai Gorge, c. 3, Cambridge: Cambridge University Press, 1971, səh. 272*)

Habelə, *homo erectus* sinfinə aid olan insanların bir qismi çox müasir dövrlərə qədər yaşayıblar, *homo sapiens neandertalensis* və *homo sapiens sapiens* (insan) ilə eyni mühitdə birlikdə mövcud olmuşlar. (*Time*, noyabr 1996)

Bu isə, əlbəttə, bu siniflərin bir-birilərinin əcdadı olduqları iddiasının əsassızlığını açıq şəkildə ortaya qoyur. Harvard Universitetinin paleontoloqlarından Stiven Cey Quld, təkamülçü olmasına baxmayaraq, darvinist nəzəriyyənin düşdüyü bu çıxılmaz vəziyyəti belə açıqlayır:

“Əgər bir-biri ilə paralel şəkildə yaşayan üç müxtəlif hominid (insanabənzər) sxemi varsa, onda bizim soy ağacımıza nə oldu? Aydınır ki, bunların biri digərindən törəyə bilməz. Habelə, biri digəri ilə müqayisə edildikdə təkamül xarakterli inkişaf meyli göstərmirlər”. (*S. J. Gould, Natural History*, c. 85, 1976, səh. 30)

Qısaca desək, KİV-də və ya dərsliklərdə verilən bir cür fantastik yarı-meymun yarı-insan canlıların rəsmləri ilə, yəni sırf təbliğat yolu ilə dirçəldilməyə çalışılan insanın təkamülü ssenarisi heç bir elmi əsası olmayan nağıldan ibarətdir. Bu mövzunu uzun illər tədqiq edən, xüsusilə *australopithecus* fosilləri üzərində 15 il araşdırma aparan İngiltərənin ən məşhur və hörmətli elm adamlarından biri olan Lord Solli Zukerman təkamülçü olmasına baxmayaraq, meymunabənzər canlılardan insana uzanan nəsil ağacı olmadığı nəticəsinə gəlmişdir.

Zukerman maraqlı elm şkalası da qurmuşdur. Elmi hesab etdiyi elm sahələrindən elmdən kənar qəbul etdiyi elm sahələrinə qədər şaxəli cədvəl çəkmişdir. Zukermanın bu cədvəlində ən elmi, yəni konkret faktlara əsaslanan elm sahələri kimya və fizikadır. Cədvəldə bunlardan sonra bioloji elmlər, daha sonra sosial fənlər gəlir. Şaxələnmənin ən kənar ucunda, yəni elmdən kənar hesab edilən hissədə isə Zukermanın fikrincə telepatiya, altıncı hiss kimi hissənin fəvqündə olan qavrama anlayışları və bir də insanın “təkamülü” yerləşir! Zukerman şaxələnmənin bu ucunu belə açıqlayır:

“Obyektiv reallıq sahəsindən çıxıb bioloji elm fərz edilən bu sahələrə, yəni hissənin fəvqündə olan qavramaya və insanın fosil tarixinin şərh edilməsinə daxil olduqda, təkamül nəzəriyyəsinə inanan bir şəxs üçün hər şeyin mümkün olduğunu görürük. Belə ki, nəzəriyyələrinə qəti şəkildə inanan bu şəxslərin ziddiyyətli bəzi rəyləri eyni anda qəbul etmələri belə mümkündür”. (*Solly Zuckerman, Beyond The Ivory Tower, New York: Toplinger Publications, 1970, səh. 19*)

İnsanın təkamülü nağılı da nəzəriyyələrinə kor-koranə inanan bir sıra insanların tapdıqları bəzi fosillər haqqında qabaqcadan rəy verərək şərh etmələrindən ibarətdir.

Darvin formulu!

İndiyə qədər təhlil etdiyimiz bütün dəlillərlə yanaşı, istəyirsinizsə, təkamülçülərin necə cəfəng inanca malik olduqlarına bir də uşaqların belə anlayacağı qədər açıq misalla baxaq.

Təkamül nəzəriyyəsi canlıların təsadüfən əmələ gəldiyini iddia edir. Ona görə, bu iddiaya əsasən, cansız və şüursuz atomlar birləşərək əvvəlcə hüceyrəni əmələ gətirmiş və

sonra eyni atomlar birləşərək digər canlıları və insanı meydana gətirmişlər. İndi düşünək, canlıların əsasını təşkil edən karbon, fosfor, azot, kalium kimi elementləri birləşdirdikdə bir yığın əmələ gəlir. Bu atom yığını hansı prosesdən keçirilsə də, bircə canlı belə əmələ gətirməz. İstəyirsinizsə, bununla bağlı bir təcrübə keçirək və təkamülçülərin, əslində, müdafiə etdikləri, amma ucadan söyləyə bilmədikləri iddianı onların adından “Darvin formulu” adı ilə nəzərdən keçirək:

Təkamülçülər çoxlu sayda böyük çənin içinə canlıların əsasını təşkil edən fosfor, azot, karbon, oksigen, dəmir, maqnezium kimi elementlərdən bol miqdarda qoysunlar. Hətta normal şərtlərdə mövcud olmayan, ancaq bu qarışıqın içində lazımlı bildikləri maddələri də bu çənlərə əlavə etsinlər. Qarışıqların içinə istədikləri qədər amin turşusu, istədikləri qədər də zülal doldursunlar. Bu qarışıqlara istədikləri nisbətdə temperatur və rütubət versinlər. Bunları istədikləri ən yaxşı texnoloji cihazlarla qarışdırırsınlar. Çənlərin başında nəzarətçi kimi dünyanın qabaqcıl elm adamlarını qoysunlar. Bu mütəxəssislər atadan oğula, nəsil-dən-nəslə ötürülərək növbə ilə milyardlarla, hətta trilyonlarla il fasiləsiz çənlərin başında gözləsinlər. Bir canlının əmələ gəlməsi üçün hansı şərtlərin mövcud olmasını lazım bilirlərsə, hamısını tətbiq etsinlər. Ancaq nə etsələr də, o çənlərdən əsla bir canlı çıxara bilməzlər. Zürafələri, aslanları, arıları, bülbülləri, tutuquşuları, atları, delfinləri, gülləri, səhləb çiçəklərini, zanbaqları, qərənfilləri, bananları, portağalları, almaları, xurmaları, pomidorları, qovunları, qarpızları, əncirləri, zeytunları, üzümləri, şaftalıları, tovuq quşlarını, qırqovulları, rəngarəng kəpənəkləri və bunlar kimi milyonlarla canlı növündən heç birini əmələ gətirə bilməzlər. Nəinki burada sadaladığımız bir neçə canlı, bunların bircə hüceyrəsini belə əldə edə bilməzlər.

Qısaca desək, **şüursuz atomlar birləşərək hüceyrəni əmələ gətirə bilməzlər.** Sonra yeni qərar verərək bir hüceyrəni iki yerə bölüb, sonra ardıcıl başqa qərarlar verib elektron mikroskopunu icad edən, sonra öz hüceyrə quruluşunu bu mikroskop altında tədqiq edən professorları əmələ gətirə bilməzlər. **Maddə ancaq Allah'ın üstün yaratması ilə həyat qazanır.** Bunun əksini iddia edən təkamül nəzəriyyəsi isə ağıla tamamilə zidd cəfəngiyatdır. Təkamülçülərin ortaya atdığı iddialar üzərində bir az düşünmək yuxarıdakı misalda göstərildiyi kimi, bu həqiqəti üzə çıxarar.

Göz və qulaqdakı texnologiya

Təkamül nəzəriyyəsinin qətiyyəni açıqlaya bilmədiyi digər məsələ isə göz və qulaqdakı üstün duyğu keyfiyyətidir.

Gözlə bağlı mövzuya keçməzdən əvvəl “Necə görürük?” sualına qısaca cavab verək. Bir cisimdən gələn şüalar gözdə tor qişaya tərsinə düşür. Bu şüalar buradakı hüceyrələr tərəfindən elektrik siqnallarına çevrilir və beyinin arxa hissəsindəki görmə mərkəzi adlanan kiçik nöqtəyə ötürülür. Bu elektrik siqnalları bir sıra ardıcıl proseslərdən sonra beyindəki bu mərkəzdə görüntü kimi şərh edilir. Bu məlumatdan sonra düşünək: beyin işığa qapalıdır. Yəni beyinin içi qapqaranlıqdır, işıq beyinin yerləşdiyi yerə girə bilməz. Görmə mərkəzi adlanan yer qapqaranlıq, işığın düşmədiyi, bəlkə, heç qarşılaşmadığınız qədər qaranlıq yerdir. Ancaq siz bu zülmət qaranlıqda işıqlı, aydın dünyanı izləyirsiniz.

Üstəlik, bu, o qədər aydın və keyfiyyətli görüntüdür ki, XXI əsrin texnologiyası belə hər cür imkanı olmasına baxmayaraq, bu aydın görüntünü əldə edə bilmir. Məsələn, hal-hazırda oxuduğunuz kitaba, kitabı tutan əllərinizə baxın, sonra başınızı qaldırın və ətrafınıza baxın. Hal-hazırda gördüyünüz aydın və keyfiyyətli görüntünü başqa bir yerdə görmüsünüzmü? Bu qədər aydın görüntünü sizə dünyanın qabaqcıl televizor şirkətlərinin istehsal etdiyi təkmilləşdirilmiş televizor ekranı belə verə bilməz. 100 ildən bəri minlərlə mühəndis bu aydın görüntünü əldə etmək üçün çalışır. Bunun üçün fabriklər, böyük müəssisələr qurulur, tədqiqatlar aparılır, planlar və dizaynlar edilir. Bir televizor ekranına baxın, bir də hal-hazırda əlinizdə tutduğunuz bu kitaba. Arada böyük aydınlıq və keyfiyyət fərqi olduğunu görəcəksiniz. Həm də televizorun ekranı sizə iki ölçülü görüntü göstərir, lakin siz üç ölçülü, dərin perspektivi olan görüntü izləyirsiniz.

Uzun illərdən bəri on minlərlə mühəndis üç ölçülü televizor icad etməyə, gözün görmə keyfiyyətini əldə etməyə çalışırlar. Bəli, üç ölçülü televizor kimi sistem istehsal edə bildilər, amma onu da eynəksiz üç ölçülü görmək mümkün deyil, həm də bu, süni üçölçülü görüntüdür. Arxa tərəf daha bulanıq, ön tərəf isə kağız dekorasiya kimi görünür. Heç bir zaman gözün gördüyü qədər aydın və keyfiyyətli görüntü əmələ gəlmir. Kamerada da, televizorda da mütləq görüntü itkisi olur.

Təkamülçülər bu keyfiyyətli və aydın görüntünü əmələ gətirən mexanizmin təsadüfən əmələ gəldiyini iddia edirlər. İndi birisi sizə otağınızda televizorun təsadüflər nəticəsində əmələ gəldiyini, atomların birləşib bu görüntünü əmələ gətirən aləti meydana gətirdiyini desə, nə düşünərsiniz? Minlərlə insanın birlikdə edə bilmədiyini şüursuz atomlar necə etsin?

Gözün gördüyündən daha bəsit görüntünü əmələ gətirən alət təsadüfən əmələ gəlmirsə, gözün və gözün gördüyü görüntünün də təsadüfən meydana gəlməyəcəyi çox açıqdır. Eyni vəziyyət qulağa da aiddir. Xarici qulaq ətrafdakı səsləri qulaq seyvanı vasitəsilə toplayıb daxili qulağa ötürür; daxili qulaq da bu titrəyişləri elektrik impulslarına çevirərək beyinə göndərir. Eynilə görmədə olduğu kimi, eşitmə prosesi də beyindəki eşitmə mərkəzində həyata keçir.

Göz üçün dediklərimiz qulağa da aiddir, yəni beyin işıq kimi səsə də qapalıdır, səs keçirmir. Ona görə, xarici aləm nə qədər səs-küylü olsa da, beyinin içi tamamilə səssizdir. Buna baxmayaraq, ən aydın səslər beyində eşidilir. Səs keçirməyən beyninizdə orkestr simfoniyaları dinləyir, ətraf mühitin bütün səs-küyünü eşidirsiniz. Ancaq həmin anda həssas bir cihazla beyninizin içindəki səs səviyyəsi ölçülsə, burada səssizliyin hakim olduğu məlum olacaqdır. Aydın görüntü əldə etmək ümidi ilə texnologiyadan necə istifadə edilirsə, səs üçün də eyni səylər on illərdən bəri davam etdirilir. Səsyazma cihazları, musiqi mərkəzləri, bir çox elektron alət, səs qəbul edən musiqi sistemləri bu fəaliyyətlərin nəticələrindən bəziləridir. Ancaq bütün texnologiyaya və bu sahədə minlərlə mühəndis və mütəxəssis işləməsinə baxmayaraq, qulağın əmələ gətirdiyi qədər aydın və keyfiyyətli səs əldə edilməmişdir. Ən böyük musiqi sistemi şirkətinin istehsal etdiyi ən keyfiyyətli musiqi mərkəzini düşünün. Səsi qeyd etdikdə mütləq səsin bir hissəsi itir, az da olsa təhrif olur və ya musiqi mərkəzini işə saldıqda hələ musiqi çalmazdan əvvəl mütləq bir cızıltı eşidirsiniz. Ancaq insan orqanizmindəki texnologiyanın məhsulu olan səslər olduqca aydın və qüsursuzdur. İnsan qulağı heç vaxt musiqi mərkəzində olduğu kimi cızıltılı və ya təhrif

olunmuş şəkildə səs eşitmir; səs necədirsə, tam və aydın şəkildə onu eşidir. Bu, insan yaradıldığı gündən bəri belədir. İndiyə qədər insanın istehsal etdiyi heç bir görüntü və səs cihazı göz və qulaq qədər həssas və keyfiyyətli qəbuledici olmamışdır. Ancaq görmə və eşitmə hadisəsində bütün bunların fəvqündə duran çox böyük həqiqət də var.

Beyinin içində görən və eşidən şüur kimə aiddir?

Beyinin içində parlaq, rəngli dünyanı izləyən, simfoniyları, quşların civiltilərini dinləyən, gülü qoxulayan kimdir?

İnsanın gözlərindən, qulaqlarından, burnundan gələn siqnallar elektrik impulsu kimi beyinə ötürülür. Biologiya, fiziologiya və ya biokimya kitablarında bu görüntünün beyində necə əmələ gəlməsinə dair bir çox şey oxuyursunuz. Ancaq bu mövzu haqqında ən mühüm həqiqətə heç bir yerdə rast gələ bilməzsiniz: beyində bu elektrik impulslarını görüntü, səs, qoxu və hiss kimi qavrayan kimdir? Beyinin içində gözə, qulağa, buruna ehtiyac hiss etmədən bütün bunları qavrayan bir şüur var. Bu şüur kimə aiddir?

Əlbəttə, bu şüur beyini təşkil edən sinirlər, yağ təbəqəsi və sinir hüceyrələrinə aid deyil. Elə buna görə, hər şeyin maddədən ibarət olduğunu zənn edən darvinist-materialistlər bu suallara heç cür cavab verə bilmirlər. Çünki bu şüur Allah'ın yaratdığı ruhdur. Ruhun görüntünü izləmək üçün gözə, səsi eşitmək üçün qulağa ehtiyacı yoxdur. Eyni zamanda, düşünmək üçün beyinə də ehtiyacı yoxdur.

Bu açıq və elmi həqiqəti oxuyan hər insan beyinin içindəki bir neçə sm³-lik, qapqaranlıq yerə bütün kainatı üçölçülü, rəngli, kölgəli və işıqlı şəkildə sığışdıran uca Allah'ı düşünüb, Ondan qorxub Ona sığınmalıdır.

Materialist inanc

Bura qədər təhlil etdiklərimiz təkamül nəzəriyyəsinin elmi kəşflərə zidd iddia olduğunu göstərir. Nəzəriyyənin həyatın mənşəyi haqqındakı iddiası elmə ziddir, irəli sürdüyü təkamül mexanizmlərinin heç bir təkamül gücü yoxdur və fosillər nəzəriyyənin iddia etdiyi ara keçid formalarının yaşamadığını göstərir. Bu təqdirdə, əlbəttə, təkamül nəzəriyyəsi elmə zidd fərziyyə kimi bir kənara qoyulmalıdır. Belə ki, tarix boyu dünya mərkəzli kainat modeli kimi bir çox düşüncə tərzilərinin gündəmindən çıxarılmışdır. Ancaq təkamül nəzəriyyəsi təkidlə elmin gündəliyində saxlanılır. Hətta bəzi insanlar nəzəriyyənin tənqid edilməsini elmə təcavüz kimi göstərməyə çalışırlar. Axı niyə? Bunun səbəbi təkamül nəzəriyyəsinin bəzi kütlələr üçün əl çəkilməz doqmatik inanc olmasıdır. Bu kütlələr materialist fəlsəfəyə kor-koranə bağlıdırlar və darvinizmi də təbiət haqqında yeganə materialist açıqlama olduğu üçün mənimsəyiblər. Bəzən bunu açıq şəkildə etiraf edirlər. Harvard Universitetindən məşhur genetik və eyni zamanda, qabaqcıl təkamülçülərdən olan Riçard Levontin əvvəlcə materialist, sonra elm adamı olduğunu belə etiraf edir:

“Bizim materializmə bir inancımız var, bu “a priori” (əvvəlcədən qəbul edilmiş, doğru fərz edilmiş) inancdır. Bizi dünya haqqında materialist açıqlama verməyə məcbur

edən şey elmi metodlar və qanunlar deyil. Əksinə, materializmə olan “a priori” bağlılığımız səbəbi ilə dünya haqqında materialist açıqlama verən tədqiqat metodları və anlayışlarını uydururuq. Materializm mütləq doğru olduğuna görə də İlahi açıqlamanın səhnəyə çıxmasına icazə verə bilmərik”. (*Richard Lewontin, “The Demon-Haunted World”, The New York Review of Books, 9 Ocak, 1997, səh. 28*)

Bu sözlər darvinizmin materialist fəlsəfəyə bağlılıq uğrunda davam etdirilən bir doqma olduğunun açıq ifadəsidir. Bu doqma maddədən başqa heç bir varlıq olmadığını qəbul edir. Bu səbəbdən də cansız, şüursuz maddənin həyatı əmələ gətirdiyinə inanır. Milyonlarla müxtəlif canlı növünün, məsələn, quşların, balıqların, zürafələrin, pələnglərin, həşəratların, ağacların, çiçəklərin, balinaların və insanların maddənin öz daxilindəki reaksiyalarla, yəni yağan yağışla, çaxan şimşəklə, cansız maddədən əmələ gəldiyini qəbul edir. Əslində isə bu, həm ağıla, həm də elmə ziddir. Amma darvinistlər Allah'ın açıq-aşkar varlığını qəbul etməmək üçün bu ağıldan və elmdən kənar fikri cahilliklə müdafiə etməkdə davam edirlər.

Canlıların mənşəyinə materialist düşüncə ilə baxmayan insanlar isə bu açıq həqiqəti görəcəklər: bütün canlılar üstün güc, bilik və ağıla malik olan Yaradanın əsəridir. Yaradan bütün kainatı yoxdan var edən, ən qüsursuz şəkildə nizama salan və bütün canlıları yaradan Allah'dır.

Təkamül nəzəriyyəsi dünya tarixinin ən təsirli sehridir

Burada bunu da bildirmək lazımdır ki, heç bir ideologiyanın təsiri altında qalmadan, sadəcə aqlını və məntiqini işlədən hər insan elm və mədəniyyətdən uzaq xalqların xurafatlarını xatırladan təkamül nəzəriyyəsinə inanmağın qeyri-mümkün olduğunu asanlıqla anlayacaqdır.

Yuxarıda da bildirildiyi kimi, təkamül nəzəriyyəsinə inananlar böyük bir çənin içində bir çox atomu, molekulu, cansız maddəni dolduran və bunların qarışığından zaman ərzində düşünən, dərk edən, kəşflər edən professorların, universitet tələbələrinin, Eynşteyn, Həbl kimi elm adamlarının, Frank Sinatra, Çarlton Heston kimi aktyorların, bununla yanaşı, ceyranların, limon ağaclarının, qərənfillərin çıxacağına inanırlar. Həm də bu cəfəng iddiaya inananlar elm adamları, professorlar, mədəniyyətli, təhsilli insanlardır. Bu səbəbdən, təkamül nəzəriyyəsi haqqında dünya tarixinin ən böyük və ən təsirli sehri ifadəsini işlətmək yerinə düşər. Çünki dünya tarixində insanların bu dərəcədə aqlını başından alan, ağıl və məntiqlə düşünmələrinə imkan verməyən, gözlərinin qarşısına sanki bir pərdə çəkib çox açıq olan həqiqətləri görmələrinə mane olan başqa inanc və ya iddia yoxdur. Bu, afrikalı bəzi qəbilələrin totemlərə, Səba xalqının Günəşə tapınmasından, hz. İbrahimin qövmünün düzəldikləri bütlərə, hz. Musanın qövmünün qızıldan düzəldikləri buzova tapınmalarından daha qorxulu və ağlasığmaz korluqdur. Əslində, bu vəziyyət Allah'ın Quranda işarə etdiyi ağılsızlıqdır. Allah bəzi insanların anlayışlarının bağlı olacağını və həqiqətləri görməkdən məhrum olacağını bir çox ayəsində bildirir. Bu ayələrdən bəziləri belədir:

Həqiqətən, kafirləri əzabla qorxutsan da, qorxutmasan da, onlar üçün birdir, iman gətirməzlər. Allah onların ürəyinə və qulağına möhür vurmuşdur. Gözlərində də pərdə vardır. Onları böyük bir əzab gözləyir! (Bəqərə surəsi, 6-7)

... Onların qəbləri vardır, lakin onunla anlamazlar. Onların gözləri vardır, lakin onunla görməzlər. Onların qulaqları vardır, lakin onunla eşitməzlər. Onlar heyvan kimidirlər, bəlkə də, daha çox zəlalətdədirlər. Qafil olanlar da məhz onlardır! (Əraf surəsi, 179)

Allah “Hicr” surəsində də bu insanların möcüzələr görsələr də, inanmayacaq qədər sehrləndiklərini belə bildirir:

Əgər onlara göydən bir qapı açsaq və oradan durmadan yuxarı dırmaşsalar yenə də: “Gözümüz bağlanmış, biz sehrlənmişik”, - deyərlər. (Hicr surəsi, 14-15)

Bu qədər geniş kütləyə bu sehrin təsir etməsi, insanların həqiqətlərdən bu qədər uzaq saxlanması və 150 ildən bəri bu sehrin pozulmaması isə sözlə ifadə edilməyəcək qədər heyvətli vəziyyətdir. Çünki bir və ya bir neçə insanın qeyri-mümkün ssenarilərə, cəfəng və məntiqsiz iddialara inanmalarını anlamaq olar. Ancaq dünyanın hər tərəfindəki insanların şüursuz və cansız atomların ani qərarla birləşib qeyri-adi mütəşəkkillik, nizam, ağıl və şüur nümayiş etdirərək qüsursuz sistemlə işləyən kainatı, həyat üçün uyğun hər cür xüsusiyyətə malik olan Yer planetini və saysız-hesabsız kompleks sistemdən ibarət canlıları meydana gətirdiyinə inanmasının sehdən başqa heç bir açıqlaması yoxdur.

Allah Quranda inkarçı fəlsəfənin tərəfdarı olan bəzi şəxslərin etdikləri sehrlərlə insanlara təsir etdiklərini Hz. Musa ilə firon arasında baş verən bir hadisə ilə bizə bildirir. Hz. Musa firona haqq dini təbliğ etdikdə firon Hz. Musaya öz bilici sehrkarları ilə insanların toplaşdığı bir yerdə qarşılaşmasını söyləyir. Hz. Musa sehrkarlarla qarşılaşdıqda əvvəlcə onların bacarıqlarını göstərməsini əmr edir. Bu hadisənin danışıldığı ayə belədir:

(Musa:) “Siz atın”, - dedi. Onlar (əsalarını yerə) atdıqda, adamların gözlərini bağlayıb (sehrləyib) onları qorxutdular və böyük bir sehr göstərdilər. (Əraf surəsi, 116)

Göründüyü kimi, fironun sehrkarları Hz. Musa və ona inananlardan başqa insanların hamısını sehrləyə bilmişdilər. Ancaq onların atdıqlarına qarşı Hz. Musanın ortaya qoyduğu dəlil onların bu sehrini, ayədəki ifadə ilə uydurduqlarını udmuş, yəni təsirsiz etmişdir:

Biz də Musaya: “Əsanı tulla!” - deyə vəhy etdik. Bir də (baxıb gördülər ki,) əsa onların uydurub düzəltdikləri bütün şeyləri udur. Artıq haqq zahir, onların uydurub düzəltdikləri yalanlar isə batil oldu. (Sehrbazlar) orada məğlub edildilər və xar olaraq geri döndülər. (Əraf surəsi, 117-119)

Ayələrdə də bildirildiyi kimi, əvvəllər insanlara sehrləyərək təsir göstərən bu şəxslərin etdiklərinin saxtakarlıq olmasının başa düşülməsi ilə sözügedən şəxslər alçalmışlar. Dövrümüzdə də bir sehrin təsiri ilə elmilik adı altında olduqca cəfəng iddialara inanan və bunları müdafiə etmək üçün həyatlarını qurban verənlər əgər bu iddialardan əl çəkməsələr, həqiqətlər tam mənası ilə üzə çıxdıqda və sehr pozulduqda alçalacaqlar. Belə ki, təqribən 60 yaşına qədər təkamülü müdafiə edən və ateist filosof olan, ancaq sonradan

həqiqətləri görənlər Malkolm Maqerik təkamül nəzəriyyəsinin yaxın gələcəkdə düşəcəyi vəziyyəti belə açıqlayır:

“Mən özüm təkamül nəzəriyyəsinin xüsusilə tətbiq edildiyi sahələrdə gələcəyin tarix kitablarındakı ən böyük yumor hədəflərindən biri olacağına inandım. Gələcək nəsillər bu qədər çürük və qeyri-müəyyən hipotezin inanılmaz saflıqla qəbul edilməsini heyrlə qarşılayacaqlar”. (Malcolm Muggeridge, *The End of Christendom, Grand Rapids: Eerdmans, 1980, səh. 43*)

Bu gələcək uzaq deyil, əksinə, çox yaxın gələcəkdə insanlar “təsadüf”lərin ilah olmasının mümkünsüzlüyünü anlayacaqlar və təkamül nəzəriyyəsi dünya tarixinin ən böyük yalanı və ən güclü sehri kimi tərif ediləcəkdir. Bu güclü sehr böyük sürətlə dünyanın hər tərəfində insanlar üzərində təsirini itirməyə başlamışdır. Təkamül yalanının sirtinin öyrənən bir çox insan bu yalana necə aldandığını heyrlə və təəccüblə qarşılayır.

...Sənin bizə öyrətdiklərdən başqa bizdə heç bir bilik yoxdur!

Həqiqətən, Sən bilənsən, müdriksən!

(Bəqərə surəsi, 32)